

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ІНОЗЕМНОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНИХ КОМУНІКАЦІЙ

Кафедра журналістики та філології

КОНТЕНТ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ»: ПРОБЛЕМНО-ТЕМАТИЧНИЙ АСПЕКТ

The content of the newspaper “Day”: the problem thematic aspects

Кваліфікаційна робота освітнього рівня «бакалавр»
студентки спеціальності «Журналістика»,
освітньої програми «Журналістика», групи ЖТз-61

Байчас Дарини Анатоліївни

Науковий керівник

Ткаченко Олена Григорівна,

професор, доктор філологічних наук,

завідувач кафедри журналістики та філології

Суми – 2020

Байчас, Д. А. Контент газети «день»: проблемно-тематичний аспект [Текст]: робота на здобуття кваліфікаційного ступеня бакалавр ; спец. : 061 – журналістика / Д. А. Байчас ; наук. керівник О. Г. Ткаченко. – Суми : СумДУ, 2020. – 63 с.

Наукове дослідження присвячене проблемно-тематичному наповненню контенту суспільно-політичної газети «День», її жанровій політрі та специфіці фотоілюстрацій.

Ключові слова: газети «День», контент, проблематика, журналістські жанри, фотоілюстрація.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. РОЛЬ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ» НА РИНКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ПЕРІОДИКИ.....	7
1.1. Специфіка, історія, типологічні характеристики аналізованого ЗМІ	7
1.2. Місце «Дня» на ринку сучасних суспільно-політичних медіа.....	11
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНТЕНТУ ЩОДЕННОЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ»	18
2.1. Тематика та проблематика, яку найчастіше порушують журналісти видання	18
2.2. Жанровий потенціал матеріалів газети «День»	34
2.3. Ілюстрація як особлива складова аналізованого суспільно- політичного медіа.....	47
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ	56
ДОДАТКИ	60

ВСТУП

Останніми десятиліттями українська журналістика зазнає змін: суттєвим конкурентом звичних друкованих періодичних видань стали Інтернет-ЗМІ різноманітної тематики, які займають все більше простору видавничого сегменту. Є й чимало інших популярних тенденцій, які складно однозначно ідентифікувати як позитивні чи негативні. Тому журналісти друкованих медіа повинні більше зусиль приділяти «боротьбі» за читача, пишучи на різну тематику у різних жанрах та надаючи матеріалам вираженого потенціалу. Саме тому останнім часом журналісти виходять за рамки традиційних аналітичних, інформаційних та публіцистичних жанрів, вводять інновації, експериментують. У межах одного матеріалу може бути використано кілька форм подання інформації, поєднано кілька жанрів. Водночас на основі вже існуючих з'являються й нові жанри публікацій.

Актуальність теми зумовлена тим, що, по-перше, газета «День» уже протягом двох десятиліть висвітлює актуальні події в Україні, орієнтуючись на освіченого, вимогливого реципієнта. По-друге, на шпальтах цього суспільно-політичного засобу масової інформації можна зауважити публікації найбільш актуальної в нас час проблематики, різні жанри та ілюстративний матеріал, що привертає увагу як дослідників, так і реципієнтів. Відтак, варто зосередити увагу на контентові газети «День», проаналізувавши проблематику матеріалів, їх жанрологію та ілюстративний матеріал.

Проблематику ЗМІ в наш час **вивчали** Л. Бурківська, Ю. Романушун (економічна проблематика) [4], Т. Сашук [32] (соціальна), К. Алексеев та С. Ільченко [1] (спортивна проблематика) тощо. Важливий внесок у розвиток теорії жанру зробили журналістико знавці, як В. Здоровега [15], В. Різуна [14], І. Михайлина [23], К. Серажим [33], О. Тертичний [38], Г. Лазутина та С. Распопова [20] тощо. У той же час питання ілюстрування сучасних ЗМІ підіймали Я. Табінський [36–37], С. Горевалов [9]. Проте на сьогодні вказані питання у газеті «День» досліджені тільки фрагментарно, що зумовлює потребу

детально дослідити проблематику цього ЗМІ, жанрологію його публікації та ілюстративний матеріал.

Об'єктом роботи є суспільно-політична щоденна українська газета «День».

А предметом – проблематика та тематика її публікації, жанровий потенціал та ілюстративне наповнення газети «День».

Мета цієї роботи – дослідити проблемно-тематичний аспект контенту суспільно-політичної щоденної газети «День».

Для досягнення поставленої мети нами були визначені такі **завдання**:

- узагальнити специфіку, історію та типологічні характеристики газети «День»;
- визначити місце «Дня» на ринку сучасних суспільно-політичних медіа;
- розглянути тематику та проблематику, яку найчастіше порушують журналісти цього видання;
- охарактеризувати жанровий потенціал матеріалів газети «День»;
- дослідити ілюстрацію як особливу складову аналізованого суспільно-політичного медіа;

Вирішення поставлених завдань зумовило вибір **методів дослідження**.

У роботі застосовувались: метод аналізу теоретичних джерел для визначення жанрів ЗМІ; індуктивний метод при формулюванні особливостей ринку сучасних впливових суспільно-політичних видань; хронологічний метод при дослідженні функціонування того чи іншого засобу масової інформації тощо, метод аналізу при дослідженні публікацій у газеті.

Джерельна база: для аналізу було обрано 1–18 випуски газети «День» за 2020 рік (січень), що дало можливість виконати поставлені завдання.

Новизна роботи полягає у комплексному дослідженні проблемно-тематичної парадигми публікацій щоденного суспільно-політичного видання

«День». Крім цього, було комплексно проаналізовано жанрову приналежність публікацій журналістів медіа та специфіку ілюстративного матеріалу, що використовується на шпальтах ЗМІ.

Практичне значення одержаних результатів: робота може бути використана під час навчання за журналістськими спеціальностями, при написанні курсових та дипломних робіт.

Робота **складається** з двох розділів, вступу та висновків. Робота супроводжується списком використаних джерел із 40 позицій та 4 додатками. Загальний зміст роботи поданий на 62 аркушах.

У першому розділі зазначено специфіку, тематику та місце на ринку газети «День», а також окреслено місце на ринку цього ЗМІ та потенційних конкурентів «Дня» серед друкованих медіа України.

У другому розділі проаналізовано публікації газети «День» за січень 2020 року, а саме зазначено їх проблемно-тематичний аспект, жанровий потенціал та особливості ілюстративного матеріалу на шпальтах видання.

РОЗДІЛ 1. РОЛЬ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ» НА РИНКУ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ПЕРІОДИКИ

1.1. Специфіка, історія, типологічні характеристики аналізованого ЗМІ

Сучасні засоби масової інформації чинять потужний вплив, оскільки саме вони формують образ і сприйняття того світу, в якому живе суспільство. Вплив друкованих ЗМІ забезпечують їх кількість, поширеність та доступність кожній людині. Суспільно-політичні видання як різновид періодичних засобів масової інформації відіграють провідну роль у формуванні громадської думки в усьому світі, тому що не лише надають інформацію про події, але й аналізують їх.

Газета «День» відіграє важливу роль у формуванні суспільної думки серед читачів друкованих засобів масової інформації. Безумовно, на шпальтах газети можна віднайти цікаво подано та незаангажовану інформацію про життя в Україні.

Насамперед детальніше охарактеризуємо специфіку видання. Так, аналізована нами газета «День» — це щоденна всеукраїнська газета суспільно-політичної тематики, що виходить чотири рази на тиждень (з вівторка по п'ятницю). Містить як поточні новини, так і аналітичну інформацію. Виходить трьома мовами (українською, російською, англійською).

До кінця 1996 року газета виходила лише українською мовою, з січня 1997-го — й російською. 25 січня 1998 року з'явився англійськомовний тижневий дайджест «The Day» [12].

Зараз українська та російська версії виходять п'ять днів на тиждень (у вівторок, середу, четвер, п'ятницю та суботу), англійська — двічі (у вівторок і четвер).

З весни 1999 року газета «День» перша в Україні стала членом асоціації «Синдикат» — міжнародна газетна асоціація. (На сьогодні в Україні лише два ЗМІ є членами цієї асоціації — «День» та «Дзеркало тижня»).

До свого 15-ліття у 2011 газета «День» започаткувала веб-проект — «Україна Incognita». Власне сайт проекту розпочав роботу 18 серпня 2011 року. Ключова мета проєкту — формування неспотвореної, правдивої історичної пам'яті українців [12].

Проект розглядається як продовження ідей газети з метою вивчення та осмислення української історії та висвітленню в Мережі. До проекту входять історичні та краєзнавчі матеріали, що впродовж років існування газети були опубліковані на її шпальтах, де були досліджені невідомі чи суперечливі епізоди минулого України [32, с. 130] .

Українськомовне видання позиціонує себе як незалежний ЗМІ, що відстоює інтереси України і за рахунок якісних журналістських матеріалів впливає на формування об'єктивної громадської думки. Його вплив на читацьку аудиторію зумовлюється тематико-жанровими особливостями контенту газети. Жанрово-тематичне наповнення є одним із визначальних показників впливу друкованого видання на читачів. Крім тематики, велике значення у впливовості суспільно-політичного видання на аудиторію має жанрова палітра видання, тому що жанр матеріалу підсилює авторську думку, сприяє легшому розумінню читачами інформації, яку журналіст хоче донести.

У виданні «Гід журналіста» виокремлюють такі параметри (правила) наближення зацікавлень: правило географічного наближення; правило хронологічного наближення; правило емоційного наближення; правило наближення за специфічними інтересами; наближення за принципом популярності і наближення за принципом рідкості [33, с. 127]. Всі ці параметри характерні для публікацій газети.

Образ «Дня» як інтелігентного видання, що позиціонує себе «дзеркалом українського суспільства», творять публікації популярних рубрик і тематичних сторінок, як-от: «Історія та «Я», «Україна Incognita», «Культура», «Суспільство», авторами яких є відомі українські вчені, письменники, публіцисти, культурологи.

Крім того, газета не лише розширює межі відомого читачам, а й розповідає йому, де ще, крім її сторінок, можна поповнити свою інтелектуальну скарбничку [31, с. 225] Такими є, наприклад, матеріали «Що одягали наші прадіди і прабабусі?» (про оновлену експозицію виставки «Традиційне мистецтво українців» у Національному музеї історії) та «Первісний авангард» (про початок зйомок фільму про найдавніші українські музичні інструменти). Автори «Дня» піклуються про культурне дозвілля своїх читачів, тому відбирають корисні та непересічні події, місця, фільми та літературу.

Матеріали, присвячені минувшині, публікують у газеті регулярно. Проте тематика і спосіб подання інформації змінюються. Якщо одного року було багато статей та заміток, що безпосередньо оповідали про перебіг певних подій або про життя значних постатей, то іншого їх може стати менше. «Складається враження, ніби газета розвивається та дорослішає разом зі своїм читачем» [31, с. 225], – зауважує О. Присяжнюк.

Детальніший контент-моніторинг щоденної газети «День», за дослідженнями Т. Сащук, засвідчив, що видання реалізує актуальну проблематику крізь призму таких тематичних блоках:

- економіка і політика;
- наука і освіта;
- держава і її взаємодія з іншими соціальними інститутами;
- соціальна культура;
- екологія і збереження енергоресурсів;
- фізичне і моральне здоров'я нації;
- материнство і дитинство;
- культура і мистецтво [32, с. 132].

Для урізноманітнення журналістського тексту і досягнення розважального ефекту в інформаційно-аналітичному виданні «День» використовуються такі засоби: епітети, уособлення, порівняння, фразеологізми, просторіччя, засоби іронії та гумору. Можемо стверджувати, що

найпоширенішим художнім засобом є епітет. Це спричинено тим, що журналісти для емоційності викладу і створення яскравого образу вдаються до пошуків оригінальних означень.

Унікальність цього щоденного видання вбачаємо у таких перевагах:

- 1) сильній авторській інтонації журналістських публікацій;
- 2) стилі та стильності;
- 3) відкритості світові, орієнтації на найкращі іноземні зразки жанру;
- 4) повній та демонстративній незалежності від політичних сил чи бізнес-груп.

Крім цього, про авторитетність названого видання в інформаційному просторі України свідчать лідерські позиції у рейтингах за накладом, рівнем цитування, впливовістю на аудиторію. Ця газета має постійного, чітко визначеного читача. Ще більшою є її потенційна аудиторія – ті читачі, які звертаються до газет епізодично, а не періодично, не стали постійними передплатниками або читачами. Задекларований редакцією наклад «Дня» – 62,5–65,4 тис. прим., п'ятничний випуск – 90 000. Ще одним критерієм для вибору й порівняння є той факт, що щоденне видання відображає інтереси аудиторії України і виходять для читачів нашої держави – газета «День» також видає англomовний дайджест у вівторок, четвер накладом понад 7 тис. прим.) [32, с. 131].

Журналісти газети дотримуються принципу національної спорідненості із читачами та виховання патріотичного духу. Найголовнішим завданням газети, на думку її засновників, є побудова громадянського суспільства, відтак і якісно нової читацької аудиторії [Бондаренко, с. 39]. Видання має на меті, з одного боку, спрямувати свого читача до загально-європейськості, а з іншого – звернути більш пильну увагу цільової аудиторії до українського, показати країнам невідомої України, створивши інтелектуальний національний фундамент. Важливу роль у цьому процесі відіграють способи заохочення аудиторії, до якої вдаються видавці.

Оскільки, за переконаннями львівського дослідника Я. Табінського [37], серед української друкованої періодики чи не найкращою в сенсі візуалізації є газета «День», то цілком слушно ЗМІ а щороку проводить фотоконкурси для професіоналів та аматорів фотографічного ремесла.

Фотоконкурс газети «День» проводиться щорічно з 1999 року і є одним з наймасштабніших соціальних проектів видання. За всі роки існування фотовиставку побачили в 28 містах України, а загальна кількість відібраних робіт за цей час понад три тисячі. Після урочистого відкриття фотоконкурсу в столиці, проект мандрує Україною. «День» орієнтована на таку цільову аудиторію – українську інтелігенцію, тобто читачів, небайдужих до історії, політики, економіки, суспільного й соціального устрою своєї Батьківщини, її минулого, сьогодення і майбутнього.

Фотоконкурс від редакційної колегії уже чимало років поспіль користується попитом серед українців, які надсилають низку світлин на електронну адресу редакції. Ця фотовиставка, укомплектована із найкращих робіт, згодом побуває у багатьох містах України. Крім репрезентації знімків, видавці мають змогу продати зацікавленим особам видання, підготовлені журналістами газети, та, звичайно, збільшити інтерес до власного медіа.

Отже, суспільно-політичне видання «День» належить до всеукраїнських щоденних газет. На шпальтах цього ЗМІ можна прочитати чимало актуальної на сьогодні інформації, на різноманітні теми та представленої у різних жанрових формах.

1.2. Місце «Дня» на ринку сучасних суспільно-політичних медіа

На сучасному ринку налічується чимало вагомих суспільно-політичних газет та журналів, що розраховані на загальноукраїнську аудиторію читачів. Кожне із цих видань має власну оригінальну концепцію та міцно тримає свої позиції на медійному ринку країни.

Журнал «Український тиждень» вперше вийшов у світ у 2007 році в Києві. У цьому ж році був започаткований його електронний варіант, який повністю дублює публікації друкованої версії. Співробітники редакції та інші автори журналу пишуть лише про актуальні події, що відбуваються в Україні [29, с. 282]. Крім українського видання, друкується і щомісячний журнал англійською мовою. «Український тиждень» був висунутий на премію Інститутом Гете в Україні.

Засновники позиціонували видання як «журнал для вдумливого читання». Визначальною ознакою цього тижневика має стати «незацикленість на мейнстримових питаннях». Свого читача видавці нового тижневика бачать таким: він поділяє європейські цінності, зокрема такі, як демократія та лібералізм, і завжди відкритий до діалогу.

Головним редактором видання є Дмитро Крапивенко. Крім цього, до редакційного складу журналістів належать Наталія Петринська, Олександр Крамар, Анна Корбут, Ганна Трегуб, Богдан Буткевич, Валерія Бурлакова, Станіслав Козлюк, Юрій Макаров, Роман Малко, Олександр Михельсон тощо.

Аудиторія журналу «Український тиждень» — це освічені чоловіки та жінки віком 21—55 років, які умовно належать до так званого «середнього класу», мешканці переважно великих міст. Читачі журналу здебільшого зайняті в приватному бізнесі, це також держслужбовці високого та середнього рангу, студенти та викладачі університетів.

Українськомовний журнал «Український тиждень» вирізняється чітко визначеною авторською позицією і відповідним стилем написання матеріалів. Стыль інформаційно-аналітичного тижневика — публіцистичний, проте можна віднайти лексику й інших стилів (художнього, розмовного), яка використовується для досягнення різноманітних ефектів [24, с. 156].

Рубрики журналу «Український тиждень»:

- «На часі»;
- «Політика»;

- «Суспільство»;
- «Економіка»;
- «Світ»;
- «Тема номеру»;
- «Навігатор».

Українські дослідники мас-медіа по-різному ставляться до цього журналу: «Стильове розкріпачення, звільнення від навмисної одноманітності призвело до своєрідної мовної революції на шпальтах наших періодичних видань. Широким потоком до газет і журналів ринула раніше пасивна лексика, що практично не допускалася в літературну мову: просторіччя, жаргонізми. Літературна мова виявилася під ударом мови майданів і вулиць, розмовної стихії», — зазначає журналістикознавець І. Михайлин [23 с. 152].

Прихильніше це явище характеризує мовознавець О. Пономарів: «Характерна риса публіцистичного стилю — орієнтація на усне мовлення, елементи якого не лише виступають у ролі експресем, а й стають одним із прийомів зацікавлення читача, слухача, глядача... Цьому стилеві притаманні чіткі політичні оцінки, присутність автора, широкий вияв авторської індивідуальності» [30, с. 13].

Отже, «Український тиждень» привертає увагу освіченого українського читача, який потребує публікацій аналітичних жанрів про політику, економіку та інші суспільно-політичні сфери. На відміну від газети «День», у нього значно більша періодичність виходу в світ.

«Країна» — двомовний (україномовний та російськомовний) тижневий журнал загального зацікавлення. Заснований 2009 року підприємством ТОВ «Видавничий дім Нова інформація», до складу якого входять «Газета по-українськи» та інтернет-видання «Gazeta.ua». Перший номер журналу вийшов 27 листопада 2009 року. Тираж 21 800 екземплярів. Головний редактор — Володимир Рубан.

Цей часопис – україномовний тижневик «про Україну та світ, про людей, культуру, політику, гроші, моду, спорт. Лише цікаві новини та фотографії» [10, с. 78].

Структура журналу є такою: виокремлюють три головні розділи журналу — «Події», «Оцінки», «Люди та речі» — містять такі рубрики, включно з нерегулярними. Кожен із цих розділів складається з рубрик:

– Події — «Тема», «Україна», «Дати», «Світ», «Спорт», «Культура», «Картина», «Література», «Тема»;

– Оцінки — «Інтерв'ю», «Відгуки», «Проблема», «Щоденник», «Погляд», «Рейтинг», «Репліка», «Колонка», «Розмова про все»;

– Люди та речі — «Тусівка», «Портрет», «Досвід», «Поради», «Гардероб», «Востаннє», «Підслухані розмови», «Історія», «Документ».

Видання «Країна» теж висвітлює соціальну, культурну, освітню тощо сфери життя України. Тому можна стверджувати, що у цьому контексті є доволі сильним конкурентом аналізованої газеті «День».

«Корреспондент» – суспільно-політичний, інформаційний щотижневик уперше вийшов друком 18 березня 2002 р. Часопис виходить друком російською мовою, обсяг приблизно 50—55 сторінок. Тираж одного номера складає 50 тисяч екземплярів. Видання популярне серед українців і займає гідні щаблі рейтингів продажу [17, с. 64]. Перший (нульовий) номер журналу «Корреспондент», що так і не побачив світ, був датований 25 лютим 2002 року і був присвячений Олімпіаді 2002 у Солт-Лейк-Сіті.

Головний редактор таким чином написав про заснування видання та свою участь у ньому: «Когда весной 2003-го основатель компании КР Media американец Джед Санден попросил меня возглавить журнал Корреспондент, я по-русски даже быстро печатать не умел. До этого я несколько лет писал для одного из изданий британского The Economist Group и шесть лет работал в англоязычной газете Kyiv Post — ассистентом редакции, журналистом и редактором. Все тексты и там и там, конечно, писались на английском».

Заручившись гарантією того, що я, якщо щось, змогу повернутися на попереднє місце, я вирішив ризикнути» [35].

Отже, видання пройшов чималий етап розвитку, за цей час журналісти вдосконалювали матеріали, вироблялася концепція видання тощо.

Журнал має такі розділи: «Сім днів» (*Семь Дней*), «Країна» (*Страна*), «Бізнес» (*Бизнес*), «Життя» (*Жизнь*), ред. Дмитро Громов; «Світ» (*Мир*), «Культура» (*Культура*), «Архів» (*Архив*). А також постійні авторські колонки «Погляд» (*Мнение*) та спеціальний розділ «Ідеї» (*Идеи*), заснований на книжках екстраординарних людей, що змінили світ. Оглядачі журналу: Ірина Соломко.

Видання дотримується принципів неупередженого і збалансованого подання інформації та спирається на західні стандарти незалежної журналістики, що також доволі часто можна відстежити у газеті «День». Крім цього, на шпальтах «Кореспондента» можна натрапити на такі жанри, як статтю, інтерв'ю, коментар тощо.

Редколегія проти будь-якого втручання держави в економіку, будь-яких перешкод на шляху капіталу і вже тим більше корупції і диктатури. «Ми представляємо громадськість в діалозі з владою, а не навпаки», – наголошують видавці [35].

Коротко зазначимо і особливості редакційного складу журналу. Як йшлося на сайті ЗМІ, в листопаді власник групи компаній СЕПЕК (ВЕТЭК) Сергій Курченко завершив купівлю 99,9% акцій UMN Group, якій належить журнал Кореспондент та веб-сайт «Кореспондент.net» зокрема. Засновник, і колишній президент UMN group Борис Ложкін оголосив про дострокове закриття угоди 5 листопада 2013 року. Головний редактор Віталій Сич який понад 10 років очолював журнал Кореспондент, пішов у відставку 18 листопада 2013 року. Зі своїх посад в UMN Group пішли також Борис Ложкін та його дружина, керівник ділових медіа в UMN Надія Шаломова, директор з маркетингу Олена Мартинова, перший віце-президент UMN Group Григорій Шверк та інші [28].

Як бачимо, навколо журналу об'єднані доволі сильні та вмотивовані особи. Відтак, завдяки якісному наповненню цей журнал з легкістю може конкурувати з «Днем». Суттєвою відмінністю є те, що аналізована нами газета виходить українською мовою, а це видання – російськомовне.

«Фокус» – щотижневий український російськомовний соціально-політичний журнал і щоденний новинний інтернет-ресурс. Видається з 30 вересня 2006 року. Наклад журналу — 32 000 примірників.

Отже, цей журнал заснований недавно, належить до відносно молодих видань, проте завдяки вдалому тематичному наповненню привертає увагу.

Видання надає читачеві актуальну аналітичну інформацію про події в країні в діловому форматі. Першим головним редактором видання був Вахтанг Кіпіані. З 2012 року редакцію журналу очолює головний редактор Яна Мойсеєнкова. Наприкінці 2013 року завдяки істотним кадровим змінам штат видання зазнав радикальних змін [39].

Знаковими для видання є спецпроекти та рейтинги: «200 найбагатших людей», «100 впливових жінок», «200 впливових українців», «Школи», «Найкращі міста для життя в Україні», «Сучасне мистецтво», «Вузи». Варто звернути увагу, що рейтинги цього журналу користуються попитом та вважаються достовірними сучасними українцями. Також з допомогою таких рейтингів та презентацій видавці мають змогу додатково прорекламувати у позитивному контексті своє видання [39].

Варто також додати, що редакційна колегія прийняла рішення випускати спеціальні додатки, де міститься аналітика українського ринку нерухомості, інформація про авто та ІТ-технологій. Крім цього, 4 рази на рік у світ виходять випуски «Фокус. Красивая страна», матеріали яких присвячені виключно подорожам та популярним туристичним маршрутам країни.

«Дзеркало тижня» на видавничому ринку розпочало свій шлях як газета, що була заснована у Києві в 1994 року. По своїй суті російськомовне видання під назвою «Зеркало недели», але з 2002 року виходить як російською так і українською мовами. Починаючи з 2001 року провідні статті також

публікуються англійською на веб-сайті видання, де всі три версії та повні архіви є доступними безкоштовно.

Газети «День» і «Дзеркало тижня» мають спільні тенденції в обсязі, території поширення, охопленні потенційної аудиторії. Зміст друкованих мас-медіа підпорядкований рубрикаційному комплексу видань. Проблематика тижневика «Дзеркало тижня» висвітлюється в основних рубриках: «Влада», «Гроші», «Людина», «Культура», «Соціум», «Внутрішня політика», «Право».

І «Дзеркало тижня», і «День» орієнтовані на однакову цільову аудиторію – українську інтелігенцію, тобто читачів, небайдужих до історії, політики, економіки, суспільного й соціального устрою своєї Батьківщини, її минулого, сьогодення і майбутнього; політиків, свідомих громадян, здатних осмислити глибину аналітичних публікацій.

Смислові контексти й змістовні аспекти актуальної проблематики представлені в аналітичних матеріалах українських видань значно ширше. Автором окреслена лише схема, яка демонструє основні тенденції у висвітленні соціальних тем, зумовлені напрямами соціальної політики держави, а також соціальними стереотипами, стійкими уявленнями аудиторії про напруженість в окремих напрямках культурної, суспільної тощо проблематики [32, с. 132].

Найбільш відповідним, впливовим інструментом дії на читацьку аудиторію, своєрідним інструментом для реалізації функцій критики і контролю є аналітичні матеріали. Автори публікацій використовують такі вагомні аргументи аналітики: інтерпретація подій через інші факти, залучення думки експертів, донесення ключової ідеї, детальний її опис, чітка аргументація висловлювання, наведення доказів, ясність і простота стилю, доречні вставки.

Таким чином, серед суспільно-політичних видань на українському медійному ринку конкурентами газети «День» є журнали «Український тиждень», «Фокус» Кореспондент», «Країна»; серед газет насамперед «Дзеркало тижня».

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНТЕНТУ ЩОДЕННОЇ СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНОЇ ГАЗЕТИ «ДЕНЬ»

2.1. Тематика та проблематика, яку найчастіше порушують журналісти видання

Зараз предметом зацікавлення широкого кола читачів часто стають такі теми, як політика, економіка, соціальні проблеми, проте газета «День» підіймає і низку так званих просвітницьких тем, як-ось популяризація історії, культури, освітні проблеми і таке інше.. Відтак, журналісти повинні продумувати наскільки вдалі публікації, щоб не лише висвітлити певні події, а й популяризувати цю тематику серед українців.

Для аналізу обрано випуски газети за січень 2019 року. Варто вказати, що у вівторок, у середу та у четвер виходять випуски видання обсягом по 12 сторінок, а у суботу для читачів представлений подвійний випуск за п'ятницю та суботу обсягом 32 сторінки. Загалом протягом січня редакція видання опублікувала 14 газет (№№1–18). У менших за обсягом випусках можна зауважити 20–25 публікацій, у суботньому – не менше 50 матеріалів.

На шпальтах щоденного видання можна помітити низку рубрик, більшість із яких є постійними: «День–Україна», «Фотопанорама», «Подробиці», «День планети», «Культура», «Суспільство», «Пошта Дня», «Актуальне інтерв'ю», «Суспільство», «Історія та Я», «Прес-клуб Дня», «Українці – читайте», «Наприкінці дня», «Особистість» тощо. Варто також додати, що такі рубрики, як «Подробиці», «Культура», «Суспільство» займали не дві шпальти, а повторювалися по кілька разів у випускові, особливо що стосується об'єднаних випусків за п'ятницю та суботу.

Розглянемо детальніше тематику, якої стосуються журналістські публікації у аналізованій нами газеті.

1. Соціальна проблематика.

– житлово-комунальні послуги, продукти харчування тощо. Вартість «комуналки» останніми роками постійно збільшується, відтак кожне

повідомлення на цю тему у пресі викликає низку обговорень. Іван Антипенко з'ясував, які ціни на тепло чекають на херсонців у матеріалі «Тарифи знизять, але не всім» (№4, с. 5), інформаційним приводом стало те, що «Херсонська ТЕЦ» не долучиться до урядової ініціативи зі зменшення оплати за опалення. Проте журналіст вказав, що будинки міста обліковує й інша теплопостачальна компанія «Херсонтеплоенерго», яка *«таки перегляне тарифи на тепло в бік зменшення, а нові «платіжки» зі зниженим тарифом люди отримують у січні»* (№4, с. 5).

– проблеми екології доволі часто підіймають журналісти газети «День». Найчастіше йдеться про конкретні мітинги, акції протестів проти вирубки лісу, забруднення річок, знищення природнього середовища. Допомога тваринам – це одна важлива тема, до якої торкаються як у Києві, так і в регіонах країни. Наприклад, у Вінниці школярі місцевої школи замість святкувань присвятили свій час благодійності, а саме зніщували збір коштів на підтримку муніципального притулку для тварин «Планета» (матеріал «Канікули — з користю» (№6, с.10)). Як наголошено у публікації, зусилля школярів були немарними, адже їм вдалося зібрати майже десять тисяч гривень, на які учні придбали *«круп, курячі каркаси, пелюшки, а також медикаменти як для лікування, так і профілактики хвороб у цуциків»* (№6, с. 10).

Олеся Шуткевич також підготувала матеріал, інформаційним приводом до якого стала звістка, що у бюджетних та бізнесових установах Вінниці встановлять контейнери для роздільного збору сміття («Зелені офіси» (№4, с.5). Журналістка відштовхується від коментаря менеджера проєктів «Інституту розвитку міст» Яни Чайковської.

– охорона здоров'я. Варто вказати, що сьогодні важливо, аби журналісти без моралізаторських настанов підходили до теми хорони здоров'я, лікування, профілактики різних захворювань. Особливо цінними є матеріали, де на передній план виноситься не сама проблема боротьби із хворобою, а цікавинки і її контексти, як-ось у публікації «Їх дають «за хоробрість» під час процедур» (№17–18, с. 18. У ліді пояснено значення цієї публікації: *«У Львові збирають*

маленькі іграшки для онкохворих дітей» (№17–18, с. 18). Авторка відштовхується від коментарю керівниці фонду «Крила надії» Наталії Ліпської, за ініціативою якого нещодавно встановили коробку з іграшками в онкохірургічному відділенні Західноукраїнського спеціалізованого дитячого медичного центру. Керівниця пояснила, як використовують ці іграшки: *«Коли дитині роблять якусь болісну або неприсмну процедуру і вона переносить її без плачу, смикання чи крику, тоді вона може вибрати із коробки будь-яку іграшку як винагороду за свою хоробрість»* (№17–18, с. 18), а також розповіла, що ці прості дарунки допомагають швидше та якісніше впоратися персоналові із маніпуляціями, а дітям – перестати боятися.

Узимку на шпальтах видання можна побачити чималу кількість публікацій, що стосуються хвороб, вакцинації тощо. До прикладу, матеріали *«У Києві щеплення від кору за 5 днів зробили вже 11 тис. дітей»* (№16, с. 2), *«КМДА: У Києві зросла захворюваність на грип, але про епідемію поки не йдеться»* (№12, с. 4) та низка інших. Особливо привертають до себе увагу публікації на проблемні теми, як-ось

– шкільна та вища освіта. Матеріалів на ці теми трапляється не надто багато, проте журналісти намагаються не пропускати найбільш резонансних проблем, спілкуються із фахівцями, що знають, як змінити освіту на краще тощо. Проте оскільки на січень випадають канікули та початок календарного року, питання освіти траплялися нечасто, як правило були пов'язані із тим, що освітні заклади закривають на карантин. Наприклад, замітка *«На Вінничині почали закривати школи на карантин»* (№14, с. 2), де вказано, у яких районах найбільше похворіло дітей: *«У школах Хмельницького, Жмеринського, Тиврівського, Тульчинського і Могилів-Подільського районах оголосили карантин»* (№14, с. 2) та який вірус знайдено під час клінічних досліджень хворих: *«Отримано один позитивний результат на вірус парагрипу, один – на вірус грипу А та два – на аденовірус. Методом ПЛР досліджено 34 зразки матеріалу, отримано один позитивний результат на вірус грипу типу А/Н3 та 15 позитивних – на вірус грипу типу А/Н1»* (№14, с. 2).

– проблеми авіаперельотів. Низка публікацій під час аналізованого періоду стосувалася літака МАУП, котрого було збито у Тегерані у ніч на 8 січня. Привертає увагу матеріал «PS-752: уроки трагедії» (№4, с. 10), де журналіст Микола Сірук аналізував, яким буде Близький Схід і наскільки «доросло» діяла українська влада. Коментарі було узято у низки обізнаних у справі осіб, зокрема свою думку висловили юрист-міжнародник, доктор юридичних наук, Надзвичайний і Повноважний посол Володимир Василенко та професор Центру Іранських досліджень при Тель-авівському університеті Мейр Литвак. Фахівці коментують більше політику України щодо цієї події, ніж безпосередньо перебіг катастрофи, специфіку її розслідування. В окремих моментах складається враження, що журналісти просили фахівців поставили оцінку Зеленському та його роботі дій: *«Що стосується того, що Україна одразу не підтримала заяви США і Канади про те, що літак було збито ракетою, я не можу говорити від імені України. Але я можу зрозуміти обережність українського керівництва, тому що Україна має конфлікт з Росією, яка є близькою до Ірану. Тому у такій ситуації ваша країна вимушена була зайняти обережну позицію»* (№4, с. 10).

2. *Економічна тематика.* Економічну журналістику лаконічно визначають як «пошук, аналіз і викладення інформації про економіку» [26, с. 15].

До функцій економічної журналістики відносять: аналіз головних подій у країні та їхній вплив на ділове життя; транслявання міжнародних економічних новин; аналіз соціальних проблем, пов'язаних із економічними змінами; поширення економічного досвіду; розширення ділового кругозору; постачання аудиторії оперативної економічної інформації; аналіз впливу економічної інформації на економіку; формування ідеології бізнесу [4, с. 2].

У журналістиці, особливо в економічній, дуже важлива робота з документами. Документом, в широкому сенсі, може вважатися зафіксована будь-яким способом інформація [4, с. 3]. У журналістських текстах часто лише згадується про існування документа. Такий підхід виправданий, якщо документ

добре відомий аудиторії, буде наведено відсилання на нього у тексті, або ж він є джерелом інформації, з яким читачі можуть ознайомитися самостійно.

Через політичну та економічну кризу в Україні, російсько-українську війну на сході країни, нинішня економіка напрочуд нестабільна. Проте засоби масової інформації не можуть залишатися осторонь цих процесів та повинні об'єктивно висвітлювати тенденції та зміни у вказаній сфері, незалежно від їх масштабу та можливих наслідків.

Найбільше сьогоднішнє суспільство привертають уваги теми грошей, падіння гривні, ріст цін на продукти харчування та інші групи товарів, а також фінансові проблеми енергетики, промислового постачання певної енергії і таке інше, що можна відстежити і у газеті «День».

На початку року журналісти часто говорять про бюджет, що закладений на поточний календарний період у різних сферах. Особливо такі матеріали ціні у поєднанні із інноваціями та змінами. Наприклад, публікація «У бюджеті закладено 150 мільйонів гривень» (№10, с. 2) розповідає про те, у 2020 році Міністерство соціальної політики України буде сплачувати об'єднаним територіальним громадам за надані населенню соціальні сервіси. Коротко вказано на специфіку цієї послуги.

Привертають уваги скандали, що розгортаються довкола провідних банків країни. Наприклад, у матеріалі «Приватбанк» виплатив «Нікопольському заводу феросплавів» 21,8 млн гривень» (№16, с. 6) подано коментарі обох сторін щодо проблеми про те, що працівники заводу пікетували банк, який раніше теж входив до сфери інтересів відомого бізнесмена Ігоря Коломойського, та має сплатити їхньому підприємству гроші. Міський голова Дніпра Борис Філатов у коментарі намагався улагодити ситуацію: *«По-перше, хочу ще раз заявити, що в нашій нещасній країні будь-який «народний протест» не вимагає жодних дозволів і має суто повідомний характер [...] навіть якщо мітингувальники порушують рівень шуму, знову ж їх не можна розганяти, а тільки штрафувати. З урахуванням того, скільки грошей льяльководи «протесту» вкладають у це дійство, то штрафи їм не перешкода»*

(№16, с. 6). Разом із цим можемо зауважити, що журналісти не упускають можливості прикрасити свої тексти емоційно, використовуючи для цього різні увиразнювальні засоби, як от метафори.

Проблем розвитку енергетики стосується замітка «50 мільйонів кредитних гарантій» (№12–13, с. 3), де йдеться про те, що ЄБРР та Євросоюз підтримуватимуть розвиток альтернативної енергетики в Україні. Було вказано точну суму інвестицій, на які варто сподіватися Україні: *«Очікується, що надання кредитних гарантій допоможе отримати загальні інвестиції до 500 мільйонів євро»* (№12–13, с. 3).

Отже, журналісти видання моніторять важливі економічні теми, намагаються висвітлювати обидні сторони конфлікту, незаангажовано подавати інформацію.

3. Політика

Сучасне суспільно-політичне видання складно уявити без публікацій на політичну тему, які, до слова, останнім часом користуються чималим попитом серед читачів.

Загалом політична журналістика в сучасних політико-інформаційних умовах, на думку дослідниці М. Воронової [6], має виконувати чотири найважливіші функції:

1) інформування (політичний журналіст оприлюднює важливу для життя суспільства політичну інформацію; суспільство, керуючись нею, формує своє уявлення про політичну картину дня);

2) артикуляції (ЗМІ не лише повідомляють політичну інформацію громадськості, а й дають можливість їй висловити свою реакцію через зворотний зв'язок);

3) соціалізації (ЗМІ віддзеркалюють поточний політичний момент, але разом з тим тлумачать його, доступно і ясно інтерпретуючи значення політичного факту для суспільства);

4) критики й контролю (збираючи та узагальнюючи політичну інформацію, ЗМІ є експертами, які бачать політичну картину дня чіткіше, ніж

самі політики; отже, критикувати, контролювати владу, захищаючи суспільні інтереси, — їх основна функція) [6, с. 304].

Отже, журналіст повинен не просто відстежити актуальні тенденції у сучасному політичному житті країни, а допомагає читачеві дізнатися більше про політиків та заходи, контролює перебіг життя, впливаючи на увалення/неухвалення окремих рішень, відстоюючи інтереси краян тощо.

Ігор Лосєв — доцент кафедри культурології Києво-Могилянської академії, політолог, публіцист та журналіст — підготував коментар «Пастка «Оману»» (№12-13, С. 18), аналізуючи помилки теперішньої влади, котрі співзвучні із попередниками ЗЕ-команди. Розпочав автор із відпочинку президента: *«Ви ще не забули, як критикували (цілком слушно!) відпочинок Петра Порошенка на Мальдівах, а Юрія Луценка на Сейшелах?»* (№12-13, С. 18). Автор доходить висновку, що нинішній ситуації (війна, політичні та економічні кризи) верховному головнокомандувачу і генеральному прокуророві не можна вирушати на далекі екзотичні острови, залишивши свою територію. Лосєв проаналізував і нещодавні відпочинки чинного президента країни та дійшов до аналогічного висновку, що верховнокомандувачі не мають право покидати країну в умовах війни: *«Ну а якщо російські танки прорвуться під Харковом і Черніговом і помчуть на Київ, а верховий у цей час відпочиває в розкішному арабському готелі, «імені Шахерезади» в далекій країні Оман»* (№12-13, С. 18).

Можна зауважити і публікації про політику на місцевих рівнях. Так, у матеріалі «Від 45% до 53%. Рейтинг мера Дніпра є стабільно високим — дослідження» Вадим Рижков оприлюднив ставлення краян до мера Дніпра Бориса Філатова. Журналіст відштовхувався від повідомлення голова правління «Комітету виборців України» Станіслава Жолудєва про те, що підтримка мера, відповідно до соціологічних досліджень, є значно вищою, ніж депутатів тамтешньої ради. З допомогою прямої мови журналіст без змін подав коментар соціолога, надалі тільки коментуючи отримані цифри: *«Якщо подивитися на дані муніципального опитування, то рейтинг задоволеності діяльністю*

міського голови Бориса Філатова коливається від 45% до 53%. Ці коливання невеликі. І це свідчить про те, що той електорат, який був у чинного міського голови, залишається» (№14, с. 6). Наприкінці публікації автор зробив припущення, із чим пов'язана популярність мера у народі, допустивши, що чималу роль відіграє високий рівень публічності (за роки каденції публічність зросла на більш, ніж 20%) та активне блогерство у соціальних мережах.

В окремих випусках газети «День» можна зауважити публікації про топові політичні події тижня, що минає, наприклад: «5 подій тижня, що минає» (№17–18, с. 3), де коротко йдеться про головні події в Україні та світі. Автор коротко вказує на дату події, її місце та результат, наприклад: «27 січня 2020 року. Освенцім. Польща. Президент України Володимир Зеленський після переговорів з президентом республіки Польща Анджеєм Дудою заявив, що сьогодні всім демократичним державам варто об'єднати зусилля, щоб уникнути агресії...» (№17–18, с. 3).

Міжнародній політиці журналісти та випускові редактори приділяють велику кількість уваги, адже у кожному випуску вміщені рубрики «День планети» та «Фотоштрих», де й ідеться переважно про зміни у політичній сфері розвинутих країн. Наприклад, публікація «Битва за святині» (№9, с. 4), «Привид перемоги в Лівійській пустелі» (№6, с. 5).

Отже, засоби масової інформації в наш час варто по праву вважати своєрідною сполучною ланкою між політикою в країні, насамперед між Кабінетом міністрів, Верховною радою, Президентом, органами виконавчої влади усіх рівнів, та народом. Журналісти повинні незаангажованого підходити до висвітлення політичних питань, бо боятися висловити свою аргументовану позицію. Але разом із цим медіа завжди впливають на свою аудиторію, хоча цей вплив обумовлюється як соціальними, так і особистісними чинниками.

Також важливо, аби журналісти пояснювали читачам найбільш актуальні законопроекти, їх переваги та недоліки, намагалися вплинути на перебіг їх прийняття. Дарина Роганчук у публікації «Державне бюро Президента» (№12–13, с. 4) з'ясувала що не так із новим законом про це бюро. Задля того, аби

описати найбільш повну картину того, що відбувається у Верховній Раді, журналістка вдалася до історичних екскурсів, а саме до аналізу правління попередніх президентів, як-ось про Державне бюро розслідувань Петра Порошенка: *«Бюро, яке за задумкою мало стати потужною зброєю проти різних злочинів влади, вже на етапі вибору керівництва запідозрили в заангажованості та залежності від тодішнього президента Петра Порошенка»* (№12-13, с. 4). Авторка доходить до висновку, що у кожного із президентів проявляється бажання керувати правоохоронними органами, але водночас і застерігає: *«От тільки перетворення незалежних правоохоронців на кишеньковий засіб для розправи чи шантажу незгодних нічим хорошим не закінчиться»* (№12-13, с. 4). Завершується матеріал закликом до того, аби будувати правоохоронну систему правильно, а не за бажанням чинної влади, відтак, можемо говорити про те, що журналістка ставила собі за мету якомога більше розповісти читачам про вказаний закон, навести паралелі із минулого та з'ясувати, чим це може загрожувати українцям в майбутньому.

Борис Соколов (історик і публіцист, літературознавець, критик, доктор філологічних і кандидат історичних наук) підготував коментар *«Операція століття»... Пропаганда чи реальна підстава для переговорів?»* (№17-18, с. 17). Історик аналізує політику Дональда Трампа щодо його стосунків із Ізраїлем та Палестиною. Соколов перекоаний, що нові ініціативи приурочені одразу до двох передвиборних кампаній: *«кампанії самого Трампа з переобрання президентом на другий термін і кампанії прем'єр-міністра Ізраїлю Беньяміна Нетаньяху на чергових дострокових парламентських виборах»* (№17-18, с. 17). Говорячи про масштабність та важливість такої політики, історик дещо скептично проаналізував те, що план Трампа позиціонується як *«операція століття»*, який рано чи пізно повинен прийнятися усіма можливими сторонами конфлікту. Автор відштовхується від публікацій в іноземних медіа та викладає власні думки щодо піднятої теми, що демонструє його високий рівень обізнаності в світовій політиці.

4. Культура та мистецтво.

Культура належить до багатогранних понять, що розвивалися протягом багатьох століть. На сьогодні культурна сфера трансформується, зазнає нових рис та особливостей, що важливо враховувати працюючи у цій галузі.

Погоджуємося з твердженням авторки посібника «Журналістика і культура: динаміка взаємодії» Л. Мар'їної, що саме журналістика включає індивіда у різноманітні види діяльності за допомогою засобів масової інформації. Як частина культури, журналістика «сприяє засвоєнню суб'єктом об'єктивної реальності, пізнанню і ціннісному засвоєнню світу, його перетворенню. В соціокультурному середовищі журналістика організовує духовне спілкування, формує політичну, естетичну, моральну, економічну культуру, різними способами організовуючи художньо-творчу діяльність» [22, с. 80].

Як слушно зауважує російська дослідниця Г. Лазутіна, працювати із культурною тематикою складно. Суттєвим є те, що будь-який новий приріст культурного шару заново ставить суспільство перед проблемою нерівноцінності його складових. «Культурне поле формується таким чином, що в ньому можуть зустрітися твори, прямо протилежні за своєю спрямованістю, змістом та значенням: наукове відкриття, гідне Нобелівської премії, і магічне заклинання, яке розповсюджується за допомогою Інтернету; надзвичайно тонкий за своїм кольоровим рішенням поетичний пейзаж і виконаний з часткою вульгарності побутової малюнок в стилі графіті; релігійна проповідь і екстремістський заклик до протистояння глобалізації» [20, с. 212]. Тому суспільство постійно опиняється перед необхідністю усвідомлювати значимість нових творів духовної творчості щодо тенденцій суспільного розвитку. А на думку львівської дослідниці Т. Хоменко, культурні теми насправді є вдячним полем для журналіста, бо формує широкий світогляд, дає змогу закорінитися в інших дотичних темах, серед яких і такі популярні, як економіка й політика, що вберігає журналістський хист від поверхового висвітлення, будь-якої теми, забезпечує якість культурних змістів усіх інформаційних потоків, сприяє формуванню непересічного творчого досьє [40, с. 144].

Культурі в окремих випусках видання присвячено два-три розвороти, на кожній із яких переважно по одній публікації із повно колірними ілюстраціями. Про незвичайну виставу йшлося у матеріалі «Любов і... ведмеді» (№14, с. 8) Івана Бабенка. У ліді матеріалу вказано назву вистави, її жанр та де відбулася прем'єра: *«На сцені столичного Театру ім. І. Франка відбулася прем'єра ліричної комедії The best»* (№14, с. 8). Надалі автор коротко описав режисера проєту, виконувача голосної ролі та автора сценарію: *«П'єсу, за мотивами ранніх творів американця Артура Хейлі, написав Анатолій Хостікоєв. Він також є і режисером-постановником, і виконавець головної (єдиної чоловічої) ролі»* (№14, с. 8). Звісно, журналіст не став переказувати сюжету вистави, майже не говорив про власне враження від побачено, проте на рівні критика підмічав окремі деталі постановки, інтер'єр сцени тощо: *«У першому акті художник Ярослав Нірод розмістив на заднику килим — копію відомої шишкінської картини, яка в народі чомусь зветься «Три ведмеді» (хоч їх там насправді чотири, як і персонажів вистави). В тому є тихий ностальгійний мотив...»* (№14, с. 8) , – вказав автор про дизайн сцени під час перебігу прем'єри.

Володимир Грабельський у січні підготував матеріал «Дрогобицька Голгофа». Пам'ять і пересторога» (№12–13, с. 8), де йдеться про те, що по всій Україні у кінотеатрах глядачі можуть переглянути фільм про звірства каральної машини НКВД на Західній Україні, зачепивши одночасно питання кіномистецтва та історії України. Вказавши на тему стрічки, її важливість для розвитку країни, журналіст проаналізував акторський склад, вказуючи їх приналежність до історії: *«Кінофільм «Дрогобицька Голгофа», зокрема акторська майстерність головних героїв — о. Якіма Сеньківського, у виконанні Івана Герасимчука, енкаведиста Меркулова (актор Вадим Сорокін), артистів Львівського обласного академічного музично-драматичного театру ім. Юрія Дрогобича, — засвідчили, що вивчення історії минулого не має стертися з народної пам'яті»* (№12–13, с. 8).

Темі поезії присвячено матеріал «Вигадливий знак молоді поезії» (№9, с. 8), в якому літературознавець та журналіст Олег Коцарев розбирався у специфіці сучасної української поезії ХХІ століття.

Образотворче мистецтво кілька столітньої давності лягло в основу матеріалу «Особливий «Платіж» (№9, с. 8) Катерини Садловської, де йшлося про те, що у Львові відреставрували унікальну картину французького автора ХVІІ століття. Аби вказати на величність знахідки журналістка описала, де, як правило, зберігаються інші картини майстра Жрджа де Латура: «Сьогодні роботи Жоржа де Латура зберігають у Луврі, Берлінській картинній галереї, Національному музеї Швеції та Музеї Прадо» (№9, с. 8). Бачимо, що аргументація у темах культури суттєво відрізняється від економіки чи політики, де використовують більш стабільні показники.

Відтак, культурна сфера поєднує чимало галузей, починаючи із літератури, театру, музики, кіно, і завершуючи незвичними сучасними арт-напрямами. Складність роботи у цій сфері полягає насамперед у тому, що журналіст повинен орієнтуватися у великій кількості інформації, аби, так би мовити, тримати руку на пульсі.

Не оминають журналісти і світових подій у найбільш поширених видах мистецтва. Так, світовій культурі присвячена, наприклад, публікація Аліси Поліщук про те, як німецький уряд повернув картини загиблого в концентраційному таборі Аушвіц колекціонера «Ніколи не пізно» (№14, с.9). Журналістка Світлана Божко розповіла про те, як 29 січня в Києві виступить відома американська піаністка Ірена Портенко у публікації «Другий концерт для друга» (№13, с. 8).

Щодо безпосереднього написання публікацій, то перетворення тексту художнього явища в його вербальний опис відбувається в результаті «інтерпретації, основою для якої служить індивідуальне розуміння, декодування журналістом системи знаків і образів художнього явища. Інтерпретація повинна бути адекватною будучи новим смисловим утворенням, вона повинна відтворювати знакову систему оригінального тексту» [34, с. 165].

Для адекватної інтерпретації необхідно володіти абстрактним, логікопонятійним науковим мисленням і одночасно мисленням образним, асоціативним, заснованим на чуттєвому сприйнятті і уяві. На думку російської науковиці А. Сидякіної, серед головних особливостей професійних журналістських текстів про культуру і мистецтво ті, що притаманні мистецтвознавчим текстам. Вони з'єднують експресивність, образність мови, внутрішню діалогічність і інтерпретаційність з інформативністю, термінологічною і понятійною насиченістю, прагненням до узагальнення, логічністю [34, с. 165].

Московський дослідник В. Перевалов підготував навчальний посібник «Деятельность журналиста в пространстве художественной культуры», де детально охарактеризував особливості роботи початкові етапи роботи у цій сфері. Відтак, дослідник слушно зауважує, що для початківців журналістів дуже серйозною проблемою є пошук інформації на теми культури. Для цього можна використовувати «повідомлення прес-служб різних організацій культури: театрів, музеїв, установ державного управління культурою і багато інших. В нас час така інформація найчастіше публікується на офіційних інтернет-сайтах даних установ» [27].

Цікавою інформацією для відвідування того чи іншого культурного заходу може бути також реклама в ЗМІ. У ній, як правило, вказуються всі театральні прем'єри або виставки, від роботи яких очікується особливий резонанс в ЗМІ.

Наступним етапом творчої роботи журналіста в сфері культури має стати отримання коментарів фахівців або авторів з приводу того, що відбувається події в сфері культури. Такі коментарі також часто публікуються на офіційних сайтах установ культури, але оскільки журналісту необхідна особлива оперативність в публікації своїх матеріалів, то доводиться вдаватися до інтерв'ю, а також налагоджувати роботу з джерелами інформації [27]. Такими джерелами можуть бути всі люди, так чи інакше пов'язані з описаними подіями культури: режисери, виконавці, робітники сцени, звукооформлювач,

письменники, творчі працівники видавництв, художники і працівники виставкових залів і музеїв. Варто контакту саме із тією особою, що підходить нам за своєю компетенцією. Так, до прикладу, про особливості художнього втілення дитячої книги автор розповість вкрай побіжно. У такому випадку варто звернутися до художньо-технічного редактора тощо.

Нарешті, вершиною творчого зростання журналіста, що пише на теми культури, є створення аналітичних матеріалів. У таких публікаціях медіапрацівник ґрунтовно оцінює діяльність тих чи інших діячів культури або творчих колективів, роздумує про перспективи їхнього кар'єрного чи творчого зросту.

5. АТО.

На жаль, сувора дійсність диктує такі правила, що воєнне протистояння на сході України торкається великої кількості людей. Тут варто говорити, на наш погляд, про цілу низку проблем, пов'язаних як війною, так і з життям тих, що повернулися з бойових дій додому. У публікації «50% ветеранів знають, що таке дискримінація» (№17-18, с. 14) йдеться про важливі проблеми, власне, адаптації колишній бійців АТО до повсякденної дійсності. Журналістка Оксана Миколюк відштовхувалася від досліджень соціологів про те, що потрібно учасникам бойових дій для повноцінної реінтеграції. Відповідно, до результатів опитування значної кількості респондентів, було встановлено, що 87% ветеранів мають проблеми з отриманням пільгового житла. У коментарі менеджер програм МОМ Тереза Розенфельд пояснила, що такий відсоток не є однаковим по всій країні, адже все залежить від місцевих бюджетів, їхніх можливостей. Поміж іншим було також вказано загальну кількість ветеранів, відсоток зайнятості серед цих людей тощо. Так, в Україні налічується понад 450 тисяч ветеранів АТО. Щодо працевлаштування, то *«сьогодні рівень зайнятості серед ветеранів — 67%. Вони втрачають роботу після військової служби — лише 60% змогли її зберегти»* (№17-18, с. 14).

Окреме місце посідають публікації, присвячені пам'яті подій кількарічної давності. Так, у січні було оприлюднено аналітичний матеріал «Герої новітньої

української історії» (№6, с. 5) до пам'ятної дати, а саме 20 січня — День пам'яті захисників Донецького аеропорту. Умовно матеріал поділений на дві частини, першу із них написано зі слів відомого журналіста, другу – зі слів учасника події Михайла Кучеренка («Поліглот») (учасник оборони ДАП, офіцер 93-ї механізованої бригади «Холодний Яр»). Так, у першій частині читачам пригадали про події, що відбувалися під час оборони аеропорту, у другій – вміщено більше роздумів про війну в Україні та про її значення. Так, Михайло Кучеренко наголосив: *«Я особисто переконаний в тому, що війна Росії проти України була неминучою. Росія — це країна агресор. Вона окупант і поводить себе так історично не лише по відношенню до України, але й до всього світу навіть там, де у неї є начебто союзники. Війна проти України готувалася давно і не з вчора»*(№6, с. 5).

6. Спорт.

Спорт як соціальне явище посідає значне місце в житті суспільства. Результати змагань, як і самі змагання, активно висвітлюються на телебаченні, в Інтернеті, по радіо і в пресі. Таким чином, ЗМІ відіграють вагомую роль у спортивному дискурсі, забезпечуючи спортивну комунікацію, і тим самим дають можливість глядачам або читачам спостерігати, співпереживати і, нарешті, стати свідками спортивних подій. Інтерес до спорту, усвідомлення його статусу й соціальної ролі сприяли виникненню спеціалізованих спортивних видань.

Деякі ЗМІ прагнуть дати оперативну інформацію, і ті, які глибоко аналізують найбільш значущі спортивні події. Тому спортивний контент не тільки висвітлює спортивні події, а й формує громадську думку, ціннісні орієнтири, популяризує спорт серед населення.

К. Алексеев у підручнику «Спортивная журналистика» подає таке визначення: спортивна журналістика – це журналістика, яка розповідає про спорт і про все, що з ним пов'язано [1, с. 5]. За визначенням, яке подає А. Крилова у публікації «Особенности спортивной журналистики», – це соціально-значуща діяльність зі збору, обробки та розповсюдження актуальної

спортивної інформації через канали масової комунікації (преса, радіо, телебачення, інтернет), спирається на спеціальний предмет розгляду, опису, аналізу та аудиторію [19, с. 246]. Крім того, це сукупність всіх продуктів діяльності спортивного журналіста, предмет вивчення і викладання, а також співдружність суміжних професій.

У січні спортивна тематика як тема для дослідження нечасто привертала увагу журналістів та випускових редакторів. Найчастіше можна зауважити замітки, де коротко йдеться про специфіку певної спортивної події або про перемогу української команди, окремого гравця тощо. Наприклад, матеріал «Успіху в Аделаїді!» (№6, с. 9), де йшлося, що тенісистка Даяна Ястремська виборола місце у чвертьфіналі турніру WTA категорії Premier з призовим фондом \$848,000. Для порівняння у випуску №4 оприлюднили інформацію про перемогу української шаблістка Ольга Харлан, яка стала переможницею етапу Гран-прі з фехтування в Монреалі (Канада). У замітці коротко проаналізували ігри спортсменки за останні два місяці, в результаті чого було здобуто ще й перемогу на етапі Кубка світу в Солт-Лейк-Сіті (США).

Підсумовуючи сказане вище, варто зауважити, що чималу роль на шпальтах видання відіграють матеріали про соціальні проблеми, економіку та політику, культуру (в тому числі мистецтво, історія), проведення АТО та спорт. Великий потенціал мають публікації просвітницького характеру, журналісти докладають великі зусилля, аби зробити ближчою для читача культуру, екологію, історію країни тощо.

2.2. Жанровий потенціал матеріалів газети «День»

Для якісної преси, на наш погляд, характерно насамперед поєднання на сторінках публікацій різних груп жанрів. Як найчастіше зауважують дослідники, основних груп жанрів наразі в Україні існує три – інформаційні, художньо-публіцистичні та аналітичні.

Журналісти та редактори якісних ЗМІ повинні стежити за тим, щоб у їхніх виданнях були не лише елементарні інформаційні жанри, а й підіймалися важливі теми в аналітиці та у художньо-публіцистичних різновидах жанрів. Крім цього, варто розуміти, що жанр повинен обиратися відповідно до події, її масштабу, характеру виступу та літературно-стилістичних засобів вираження задуму. Розглянемо детальніше особливості жанрів різних груп.

Головна мета інформаційних жанрів – інформувати читача про те, що відбулося (відбувається, буде відбуватися), та називати, не коментуючи, факти з реального життя [7, с. 24]. Але при цьому В. Здоровега зауважує, що «подієва інформація, або новини, – лише частина величезної кількості різноманітної інформації різного ступеня складності. Йдеться про фіксування з допомогою відповідної знакової системи (письмо, зображення, звук тощо) реального змісту навколишнього світу» [16, с. 158].

Найпростішим жанром сучасної друкованої преси є *заметка*. Заметка – це «коротке інформаційне повідомлення, що відповідає на запитання: що? де? коли? Розмір заметки не має перевищувати 500–800 знаків. Коли трапляються заметки більшого обсягу, то вони називаються розширеними заметками (1300–1500 знаків). Заметка в українській пресі є жанром усталеним, традиційним, таким, що легко розпізнається як журналістом, так і читачем» [14, с. 142].

У заметках найчастіше журналісти видання повідомляють про спортивні події; рівень захворюваності на грип, пік якого завжди припадає на зиму та початок весни; неординарні події із життя тварин чи птахів закордоном; останні новини в Україні; культурні події.

Зростання рівня ураження грипом описане у заметці «Понад 61 тисячу госпіталізованих» (№5, с. 2), яка підготовлена відповідно до повідомлення

Центру громадського здоров'я в соцмережі Facebook та матеріалів Інтерфаксу-Україна. Подано тільки короткі статистичні дані про рівень захворюваності без коментарів, що притаманне вказаному жанрові: *«Загалом, із 31 вересня до 12 січня захворіло 2,2 млн осіб (5,8% населення), з них 1,5 млн — діти (68% від усіх хворих). Госпіталізовано було 61,842 тис. осіб»* (№5, с. 2).

Оскільки для видання типовою є культурна тематика, то часто можна зауважити анонси про виставки, вистави, концерти та інші заходи, що незабаром стануть доступними для українців. Наприклад: *«У Дніпрі навчать правильно пов'язувати хустки»* (№4, с. 2), де йшлося про те, що у Музеї імені Дмитра Яворницького у вказаному місті підготували нову цікаву виставку і майстер-клас, що загалом влітається у новорічно-різдвяний цикл свят в українському дусі. Аналогічної проблематики стосується і анонс *«Концентрат емоцій та думок»* (№5, с. 3), де повідомляється, що незабаром у Національній філармонії виконуватиметься музика класиків XIX і XX століть (твори Антоніна Дворжака, Дмитра Шостаковича та Євгена Станковича тощо).

Екологічній тематиці присвячена замітка, що запозичена видавцями із ресурсу www.reuters.com, *«Протез для Гуді»*. У матеріалі розповіли, як у Таїланді допомогли пораненій морській черепашці. Насамкінець у матеріалі вказано причини, які спричиняють вимирання мешканців водного світу: *«Морські черепахи часто отримують травми або гинуть у результаті людської діяльності, найчастіше при потраплянні в організм пластмаси або потраплянні в риболовецькі сітки, які можуть спричинити зупинення кровообігу в кінцівках»* (№4, с. 4).

Теми спорту стосуються такі замітки, як *«Успіху в Аделаїді!»* (№6, с. 9), *«Друга перемога в сезоні»* (№4, с. 4), *«Українці — у вісімці найсильніших»* (№5, с. 2), *«Уболіваймо за наших 39 спортсменів»* (№1, с. 2) тощо.

Час від часу про новини із регіонів країни повідомляють саме у замітках. Наприклад, в одній із таких публікації *«Мобільність і таємність»* йдеться про те, що на Вінниччині створили авіаційний підрозділ Сил спеціальних операцій.

В останньому абзаці матеріалу вказано важливість таких підрозділів, що доповнює загальну характеристику авіаційних сил Вінничини.

Політичні інновації, цікаві повідомлення про зміни в законі чи інші події також часто можна зауважити на перших сторінках видання у вигляді заміток. Наприклад, матеріал «Уряд готує до запуску послугу «єМалятко» (№1, с . 2). Вказано, що така послуга протягом нового року повинна стати доступною для жителів 11 міст України.

Звіт – це «вдумливий журналістський виклад обміну думками між людьми під час нарад, з'їздів, конференцій тощо з метою найбільш повного відображення суспільно-політичного значення події, що описується. У характері, стилістиці звіту, глибині суджень і узагальнень виражається позиція не тільки автора, а й засобу масової інформації, його видавця чи інвестора» [16, с. 149]. Якщо для написання замітки не важлива особиста присутність журналіста на місці події, то для написання звіту – навпаки, авторові важливо побачити й почути, що саме відбулося.

Привертають звіти на культурну тематику, що в окремих випадках тяжіть до репортажів. Прикладом може бути звіт «Бойчукісти» (№4, с. 8). про виставковий проект «Межигірський технікум. Відлуння віку», що доступний поціновувачам декоративного мистецтва. Виставка розповідає про *«перший український професійний навчальний заклад декоративного мистецтва кераміки та про цілу плеяду блискучих українських художників і майстрів, які викладали і навчались в ньому»* (№4, с. 8). Відтак, назва публікації пов'язана із родиною знатних вчителів у вказаному навчальному закладі.

До основних жанроутворюючих ознак *інтерв'ю* варто зарахувати: суспільна значущість, об'єктивність і точність, документальність, деталізація інформації, багатофактність, логічність, наявність авторської оцінки, емоційність, прогностичність, динамічність, діалогічність. Інтерв'ю в сучасній українській журналістиці, попри певні трансформації інваріативності жанру, усе ж має традиційно усталений характер діалогу. Це – оптимальний метод отримання інформації, оперативний, хоч і певною мірою суб'єктивний,

оскільки кожен індивід із його судженнями, усталеним світоглядом є суб'єктивним уже за людською природою.

Найчастіше цей жанр можна зауважити у рубриці «Актуальне інтерв'ю». Наприклад, у випуску 2-3 журналіст Володимир Ільницький спілкувався із доктором юридичних наук Ярославом Лазуром із Ужгорода. Умовно вказане інтерв'ю можна поділити на дві складові: розмова про юриста, його цілі та вподобання з одного боку, так аналіз сучасної ситуації в Україні з іншого боку. Запитання журналіста доволі прості, проте із них стає очевидно, що була наявна підготовка до бесіди: *«Пане Ярославе, ви — син професора-фізика — обрали справою свого життя юриспруденцію. Якою була ваша мотивація? Батько не образився, що ви не стали продовжувачем родинної династії?»* (№2–3, с. 6). Інтерв'юваний доволі відкрито відповідає на запитання, детально пояснює причини свого вибору: *«...Зацікавленістю юриспруденцією як сферою людських взаємин я завдячую нашому талановитому шкільному вчителю правознавства Ужгородської класичної гімназії Федорові Брецьку. Додатково я відвідував заняття в Іллі Євича, котрий є справжньою легендою юриспруденції...»* (№2–3, с. 6). У другій частині інтерв'ю, зокрема, намагався з'ясувати, чи сучасна Українська держава гарантує громадянам дотримання їхніх прав і свобод, на що юрист делікатно відповів, що так думати зараз ще рано.

Інколи інтерв'ю можна зауважити і у рубриці «Суспільство», як-ось «Метафора доби великих змін» (№2–3, с. 20), де журналістка розмовляла із поеткою, перекладачкою Ія Ківа Галиною Крук.

Репортаж – один із найскладніших журналістських жанрів, настільки поліфонічний, що має безліч дефініцій. Цей жанр не можна втиснути в межі суворих правил чи регламентацій. Кожний репортаж, передусім, – «це особистість репортера, його творча обдарованість» [16, с. 153]. Етапи роботи над репортажем коротко можна звести до наступного: постановка теми, пошук матеріалу (час, умови, місце події); розташування матеріалу у відповідності до структури жанру репортажу; «одягання» думок у слова.

Чимало уваги у виданні приділяють екології, флорі та фауні, різноманіттю та проблеми яких найкраще дозволяє описати жанр репортажу. Наприклад, у матеріалі ««Викопні» дерева» (№2–3, с. 32) Людмила Савчук розглядала породу дерев, схожих на маленькі ялиночки – плауни. Авторка описала також, як використовують ці рослини у медицині, коли вони були найбільш поширені та як охороняти давній різновид представника флори: *«Дехто намагається посадити ці красиві рослини у себе в садку, викопавши в лісі. Природоохоронці застерігають, що цього робити теж не варто. Плаунам потрібні особливі ґрунти, лісовий покрив та оточення, тому вони майже ніколи не приживаються в інших умовах»* (№2–3, с. 32).

Аналітичні жанри, поряд з інформаційними та художньо-публіцистичними, є однією з трьох головних груп газетних жанрів. Серед аналітичних жанрів виокремлюють такі: кореспонденція (інформаційна, аналітична, постановча, кореспонденція-роздум), стаття та її підвиди (науково-популярна, проблемна (постановча), публіцистичний коментар), рецензія (літературна, театральна, музична, художня, кінорецензія), огляд (внутрішній, міжнародний, щотижневий, місячний, річний, інформаційний, аналітичний, огляд листів) [18, с. 189].

Коментар, так само, як інтерв'ю виступає і як метод журналістської роботи – коментарі фахівців журналіст може використовувати, наприклад, при написанні власної аналітичної статті – і як окремий жанр. Коментар – це жанр журналістики, «головним завданням якого є роз'яснити ситуацію, показати головних дійових осіб, розвинути і висловити думку, обґрунтувати певну ідею» [23, с. 25].

Часто на шпальтах видання коментарі можна зауважити в межах рубрики «Подробиці». Постійним автором, що коментує важливі світові події, катастрофи, політичні акції є Борис Соколов (історик і публіцист, літературознавець, критик, доктор філологічних і кандидат історичних наук). Йому належать, зокрема, такі коментарі, як «Вибух чи випуск пари?» («1, с. 4) (про Близький Схід після вбивства Сулеймані), «Конференція в Берліні: без

конкретики» (№10, с. 4) (про без результативність Берлінська конференція щодо Лівії), «Говоримо про Другу світову, думаємо про сучасність» (№5, с. 4) (про резолюцію польського сейму на заяву президента Росії В. Путіна щодо початку Другої світової війни), «Операція століття»... Пропаганда чи реальна підстава для переговорів?» (№17-18, с. 17) (аналіз політику Дональда Трампа щодо його стосунків із Ізраїлем та Палестиною).

Розглянемо детальніше матеріал «Говоримо про Другу світову, думаємо про сучасність» (№5, с. 4), де автор насамперед проаналізував позицію двох держав щодо Другої світової війни. Так, Соколов наголосив, що у відповідь на антипольські заяви глави Російської Федерації В. Путіна, що пов'язані з початком Другої світової війни, *«польський Сейм практично одногосно (проти проголосував лише один депутат) ухвалив спеціальну резолюцію, де засудив «провокаційні та не відповідні правді заяви представників вищих властей Російської Федерації, які намагаються покласти на Польщу відповідальність за розпалювання Другої світової війни...»* (№5, с. 4). Бачимо, що автор не конкретизує та не пояснює зміст самих заяв, адже обізнаний читач, на якого розрахований цей жанр, знає про вказані події з інформаційних джерел. Автор натомість йде вище, аналізує зміст резолюції із іншими відомими у світі документами, насамперед із резолюцією Європарламенту, і з офіційним українським поглядом на походження Другої світової війни. Крім цього, у коментарі вказано і цитату-відповідь російської високопосадовці на резолюцію польського Сейму, так «офіційний представник МЗС Росії Марія Захарова відреагувала в Facebook абсолютно в цьому стилі: «Таке враження, що, як і за часів інквізиції, наука оголошена польським Сеймом ерессю, а прибічники історичних фактів звинувачені ним у чаклунстві. Ось так ідеологія перемагає правду». Історик та політолог наголосив, що усе, про йдеться у цитаті, брехня. Надалі автор вдається до аналізу тотальної російської брехні, що бере свій початок не тільки із перемоги у ВВВ, а й з того моменту, коли Росія оголосила себе спадкоємицею Радянського Союзу. Також Соколов аналізує і

бажання Росії применшити людські втрати у цій війні і можливі подальші плани.

Стаття – основний журналістський жанр, що характеризується широтою та глибиною аналізу фактів, їх зіставленням, узагальненням тощо. Варто наголосити, що часто статтею називають будь-яку журналістську публікацію, проте це неправильно. Стаття у вузькому, більш точному розумінні цього слова – певний, відмінний від інших жанр журналістських матеріалів. «Аналітична стаття – «король» аналітичних жанрів, найскладніший у написанні й водночас найбільш цінований читачами вид таких матеріалів» [16, с. 183].

До статті на просвітницьку тематику належить публікація Інни Лиховид «Пішки, на човнах чи конях» (№4, с. 6), де авторка доводить цінність історичних лісів та водойм, що мають багате минуле на території України. Механізм визначення, які саме річки варто оберігати від мілководдя та осушення розповідала журналістські координаторка з екополітики Всесвітнього фонду природи WWF України Світлана Матус. Зокрема, експертка наголосила на застарілості законодавчої бази захисту історичних річок: «Через це у нас досі не існує законодавчого механізму пошуку та захисту унікальних водойм» (№4, с. 6), а також вказала, як із цим боротися: «Щоб не допустити подальшого погіршення стану річок та відновити їхні ресурси, необхідно застосувати цілий комплекс науково обґрунтованих, природоохоронних заходів, включно з виділенням окремої природоохоронної категорії — особливо цінна ділянка річки» (№4, с. 6). Наприкінці матеріалу Інна Лиховид проаналізувала досвід закордонних країн і вказала, що із нього може запозичити Україна. Наприклад, «...у США збереженням особливо цінних рік займаються ще з 1968 року», більше тощо, журналістка вказала, що там на окремих територіях можна пересуватися тільки пішки, на човнах або на конях, від чого й було узято назву матеріалу.

Авіакатастрофа українського лайнера у Тегерані в ніч на 8 січня лягла в основу низки публікацій, зокрема, можна зауважити і жанр статті – «Катастрофа з багатьма невідомими» (№1, с. 4) Івана Капсамуна. Журналіст

проаналізував дії іракського парламенту, погляд українських журналістів, дії українського президента В. Зеленського, подальший перебіг розслідування та можливі шляхи його розвитку тощо. Автор відштовхується від низки коментарів, що повертають його матеріал у потрібному напрямкові. Наприклад, виключити гіпотезу про несправність літака допоміг ось цей коментар: *«Повітряне судно було справне. Ми гарантуємо справність наших літаків і високу кваліфікацію наших екіпажів», — заявив, відповідаючи на запитання журналістів під час брифінгу, президент авіакомпанії МАУ Євген Дихне»* (№1, с. 4). Корисним став і коментар у ФБ Іurii Truepilot, який не є офіційною особою та спокійно висловив свій погляд на катастрофу, вказуючи на потрібність політичного розслідування.

Визначальна характеристика *огляду* – єдність наочного висвітлення суспільних подій і думки оглядача, що глибоко проникає у суть процесу, ситуації. Огляд аналізує деякі однорідні явища, які відбулися протягом певного проміжку часу: тижня, місяця, кварталу, року тощо. Головна мета огляду – з'ясування основних тенденцій розвитку явища, процесу, однак аж ніяк не просте інформування про їхнє існування [15 с. 191]. Особливим піджанром огляду є огляд преси, в якому єдність тематики подій, що розглядаються, замінюється тією обставиною, що всі вони стали предметом журналістських виступів у засобах масової інформації.

Огляди у виданні «День» часто присвячені певним культурним подіям. Наприклад, у вигляді огляду фільмів написано матеріал Сергія Тримбача «Наші думки стають оптимістичнішими» (№17–18, с. 24). Оглядач зупинив свою увагу на 4 фільмах, що найбільше заслуговують увагу глядача, а саме «Мої думки тихі», який від 16 січня буде доступним українцям із екранів кінотеатрів; фільм «Екс» режисера Сергія Лисенка. Оповідь про 1932 рік, Західну Україну, що перебувала в складі Польщі; фільм «Віддана» Христини Сиволап; та фільм «Пекельна Хоругва, або Різдво Козацьке» Михайла Кострова, за казкою і сценарієм Сашка Лірника. Автор цікаво аналізує стрічки, популяризує українську кіноіндустрію, вказуючи на жанрову приналежність втору,

акторський склад тощо: *«Фільм кваліфікують як комедію, однак насправді він не претендує на приналежність до цього жанру. Не претендує, оскільки тут відсутні спеціальні наміри розсмішити публіку — сміхове виникає внаслідок пильного спостереження за людьми»* (№17–18, с. 24). Недоліком вважаємо те, що журналіст проаналізував три стрічки, а четверту просто назвав вкінці, хоча у ліді анонсував саме 4 фільми, що варті уваги українського глядача.

У суботньому випуску газети на 32 сторінки також вміщують матеріали «5 подій тижня, що минає», проте до аналітичного жанру публікації зарахувати складно, адже у них журналісти вказують тільки дату події і речення-два інформації про неї.

Рецензія вважається основним жанром критики, що відображає, інтерпретує та аналізує явища та факти з мистецької чи наукової сфер. Основу рецензії, як згадується вище, складає аналіз. Саме тому необхідно, щоб він був багатосторонній та об'єктивний. Також «при підготовці публікації рецензент може активно застосовувати елементи історичного, психологічного, соціологічного аналізу, що, без сумніву, зробить його виступ більш актуальним, більш вагомим» [14, с. 145].

Прикладом цього жанру може бути рецензія Олексія Кужельного (народний артист України, професор, український режисер, художній керівник Київської академічної майстерні театрального мистецтва «Сузір'я»), який поділився своїми враженнями від вистави «Сірі бджоли». Автор не просто аналізує побачене під час театралізованого дійства, а й узагалі стан сучасного театрального мистецтва, зокрема, наголошуючи, що основна мета – емоції та неповторність миті: *«Причина високої популярності театрального мистецтва сьогодні в тій правді почуттів, якою живляться сцена і зала, кожен окремо і всі разом у споживанні справжнього — зіграного, нафантазованого, неочікувано втіленого і все ж таки — справжнього, не нав'язаного, взомбованого, втюханого»* (№5, с. 8). Зрештою, автор повертається до аналізу п'єси, розпочинаючи роботу із обрання роману для опрацювання трупюю, порівнюючи першоджерело із світовими творами: *«Андрій Курков написав*

роман «Сірі бджоли» про життя у війні, яка триває на сході України (Лев Толстой завершив «Війну і мир» більш, ніж через 50 років по війні)» (№5, с. 8). Також автор проаналізував особливості постановки, гру акторів, порівнював побачене із відомими п'єсами тощо.

Не оминають видавці можливості більше розповісти читачам про книги, що варті уваги, зважаючи на їх культурний, освітній або просвітницький потенціал. Прикладом може бути рецензія «Володимир Винниченко в анфас і профіль» (№17–18, с. 16), що присвячена книги «Політичні портрети» професора Станіслава Кульчицького про голову Директорії УНР. Цю рецензію підготував Ігор Сюдюков, ведучий рубрик «Історія та «Я», «Україна Incognita» у газеті «День». Автор на доволі науковому рівні проаналізував книгу, цілі, які імовірно ставив професор перед собою, та засоби, що допомогли їх реалізувати. Історик висловлюється з допомогою складних речень, що також підкреслює той факт, що аналітичні жанри розраховані на підготовленого читача. Як приклад подамо одне речення: *«За формою — це радше не політичний портрет, а повноцінна, 500-сторінкова політична біографія Винниченка з використанням величезної кількості джерел — від ранніх років життя, вступу на революційний шлях (варто враховувати, що Володимир Кирилович був водночас і письменником, і професійним революціонером — без цього навряд чи можна об'єктивно збагнути спадщину, залишену ним у політиці) і до останніх десятиліть, проведених в еміграції, після поразки УНР та Директорії»* (№17–18, с. 16).

Дослідники стверджують, що важливо на шпальтах друкованого видання публікувати *листи* від читачів. Для якісної преси публікація листів читачів на сторінках друкованого засобу масової інформації – це форма вираження громадської думки і разом з тим інструмент забезпечення гласності в демократичному суспільстві. Листи-відгуки виступають засобом виявлення громадянської активності аудиторії, залучення її в процес управління суспільством. З їх допомогою читач бере участь і в управлінні ЗМІ. Читачі

повідомляють свою думку з приводу конкретного матеріалу, щоб редакція врахувала його в своїй роботі [38, с. 148].

Варто звернути увагу, що редакційна пошта «Дня» щодня поповнюється публікаціями, які пишуть читачі із різних регіонів країни. Окрім пересічних осіб, до цієї справи долучаються у журналісти тих чи інших міст, що бажають співпрацювати із виданням. У такий спосіб редакційна колегія може не тільки довідатися низку новин із найвіддаленіших куточків України, а й розуміти читацькі смаки та вподобання свої реципієнтів. Привертає увагу матеріал «Мій батько та німецький концтабір Аушвіц» (№17–18, с. 28) Аскольда Лозинського, який автор написав *«під сильним враженням та емоціями світового відзначення 75-ї річниці звільнення німецького концтабору Аушвіц, який міститься на території Польщі»*. У листі йдеться про батька автора, його долю та негаразди концтаборів, що, зрештою, призвели до передчасної смерті: *«Мабуть, його життєвий шлях, а зокрема майже чотири роки у німецьких тюрмах та таборах, а попередньо у польських в'язницях, був чинником цього підірваного здоров'я і передчасного відходу»* (№17–18, с. 28). Бачимо, що матеріал має й інформаційний привід, що особливо цінно для суспільно-політичного ЗМІ, що йде у ногу із часом.

Насамкінець подамо характеристику художньо-публіцистичним жанрам. Публіцистичний жанр – це «відносно стійка структурно-змістова організація тексту, зумовлена своєрідним відображенням дійсності за характером ставлення до неї автора» [25, с. 111].

Публіцистичний стиль є особливо складним явищем, що викликано особливостями його позамовної основи: перед публіцистикою стоять різні завдання, які виконуються у різних умовах спілкування. До художньо-публіцистичних жанрів більшість дослідників зараховують: нарис, фейлетон, памфлет, пародію, сатиричний коментар, життєву історію, легенду, епіграф, епітафію, анекдот тощо.

Найчастіше на шпальтах газети «День» можна зауважити жанр *нарис*. Науковці переважно сходяться у визначенні основних рис нарису як жанру.

Поділяємо думку В. Здровега, що це «найпоширеніший художньо-публіцистичний жанр, у якому досліджуються реальні життєві явища через людські долі та характеристики з метою впливу на соціальну практику, формування особистості, її орієнтації у системі соціально-політичних і духовних цінностей» [16, с. 245]. Загалом стильові ознаки нарису: максимально наближене до читача авторське «я», інтимізація викладу, ескізність, документальність, типізація героя, образність, асоціативність, доля вимислу.

Прикладом цього жанру на шпальтах видання є публікація Олександри Кльосової «Пошуки Сверстюка в моєму рідному місті» (№, с. 10), де авторка розповіла, як неділю провела на цвинтарі шукаючи нагробний пам'ятник брата відомого дисидента, що, як виявилось, мешкав у сусідньому будинку від її родини. Кльосова намагається якомога детальніше пояснити своїм читачам, звідки у неї виникла ідея шукати цей пам'ятник, у чому полягає парадоксальність відкриття та чому ця тема близька саме для неї: *«Я випадково натрапила на коротеньку відомість, що буцімто брат Сверстюка похований у Лозовій на міському цвинтарі. Звісно, я спочатку не повірила. Де Лозова, а де дисидентський рух? Річ у тім, що моє місто не плекає в собі щось українське»* (№5, с. 10). Надалі авторка коротко «знайомить» реципієнта із містом, де мешкає, розповідає, із чим пов'язана його не українська позиція. Детально описані і пошуки потрібного пам'ятника, аби переконатися, що брат відомого дисидента справді жив на Харківщині: *«Коли ми знайшли потрібний надгробок, сумнівів не залишилося. Сверстюк Яків Олександрович, народився 1925 року, справді деякий час жив у Лозовій. А про те, як саме Яків опинився на Харківщині, я дізналася уже вдома»* (№5, с. 10). На цьому дослідниця не зупиняється, вона з'ясувала, чим саме займався Яків Сверстюк та скільки часу мешкав у Лозовій. Усе це стало можливим з допомогою дев'ятигодинного інтерв'ю Євгена Сверстюка «Дисидентський рух в Україні». Авторка популяризує життя обох братів, вказує низці цікавих подробиць, концентруючи увагу, чому Яків опинився на засланні та як склалася його доля після цього: *«У засланні Яків одружився і став батьком, пізніше переїхав до України — в*

місто Лозову на Харківщині. Зовні від його буремної молодості не залишилося і сліду. Він жив собі тихим життям і працював водієм» (№5, с. 10). Завершується розповідь співставлення подій 1972 року у родині Якова та авторки. Таке порівняння вважаємо вкрай вдалим, адже Кльосова вказала, що у час лютування КДБ, її бабуся, ймовірно, готувала обід, мама йшла до садочку тощо. Таким чином історія братів стала ближчою до авторки та до кожного із читачів.

У номері 12–13 вмістили портретний нарис до Дня народження оперної співачки Надії Мірошніченко, яка відійшла у вічність 2009 року. Михайло Маслій на початку публікації подав невеликий вступ про оперне мистецтво, його важливість, процитувавши слова самої Мірошніченко: «Опера — жанр, який несе високу культуру. Дай Боже нам гарних вистав, гарних обдарованих співаків і талановитих композиторів. Нині багато постановок на історичну тематику у французів, італійців, іспанців — усіх» (№12–13, с. 28). Далі автор зумів підібрати прижиттєві вислови співачки про українську естраду та про те, як треба співати. Звершується публікація вказівкою про смерть діячки: «Бог послав їй в кінці життя важку і страшну хворобу... Пішла Євгенія Семенівна у Вічність 27 квітня 2009-го під ранок. Раптово і тихо» (№12–13, с. 28). На наш погляд, варто було б завершити авторський текст у більш позитивному спектрі.

Життєву історію можна вважати доволі неодноманітним жанром, що характеризується різними ознаками. Робота над такою історією належить до складних насамперед через необхідність правильно ідентифікувати ситуації із життя – без осуду та зверхності. Такі публікації теж можна відшукати в аналізованому нами виданні. Прикладом може бути матеріал Олесі Шуткевич «Три життєві історії» (№6, с. 14). Журналіст поставила собі за мету з'ясувати на прикладі конкретних життєвих доль, що допомагає людям на візках вести активний спосіб життя і почуватися самодостатніми. Авторка поєднує власні коментарі, узагальнення із прямою мовою співрозмовників. Наведемо приклад такої цитати: «В Івангороді мешкає до тисячі жителів, є амбулаторія, дитсадок, школа, в якій усі діти харчуються безкоштовно. За рахунок співфінансування —

державного та місцевих бюджетів — реалізуємо великий проект із прокладання водогону, якого в селі досі не було. Люди вдячні, і це головна оцінка моєї роботи. Бо немає нічого кращого, коли ти їдеш на авто, а твої односельчани махають руками, усміхаються й вітають», — зауважує Любов Удовенко. Бачимо, що на прикладі пересічних людей читачі можуть зробити висновки про чиюсь долю у порівнянні зі своєю, менше впадати у депресії та цінувати життя. Відтак, є підстави стверджувати, що такий жанр не варто оминати.

Отже, ми зауважили, що шпальти видання «День» наповнені жанрами різних груп. На перших сторінках найчастіше можна зауважити замітки, рецензії найчастіше стосуються теми мистецтва, яка є однією із передових на шпальтах видання; репортажі – екології, які вдало доповнені світлинами представників флори та фауни тощо. Коментарі та статті часто можна помітити у темах про економіку та політику. Значний потенціал несуть і ті публікації, що надсилають до редакції небайдужі українці. Найменше на шпальтах видання можна зауважити художньо-публіцистичних жанрів.

2.3. Ілюстрація як особлива складова аналізованого суспільно-політичного медіа

Сучасні друковані ЗМІ наповнені значною кількістю фотоілюстративних матеріалів, призначення яких – впливати на сприйняття контенту аудиторією, викликати зацікавленість читачів.

«Завдяки вдалим фотоілюстраціям більшість сучасних видань мають своє «обличчя», імідж та своїх читачів і передплатників. Уміння бачити й розуміти побачене охоплює широту поглядів на явища... майстер – це людина, яка своїм поглядом охоплює широкі перспективи...», – вважає український дослідник В. Здоровега [15, с. 29].

Серед сучасних друкованих ЗМІ візуально доволі вдало виділяється газета «День». Видання має власних фотокореспондентів – найчастіше трапляються фото Миколи Тимченка, Руслана Канюки. Звичайно, журналісти використовуються і світлини з особистих архівів співрозмовників та архіву редакції.

Часто на її шпальтах можна зауважити не тільки роботи фотографів, а й фото, що надсилають українці на щорічну фотовиставку від цієї газети. «Фотоконкурс газети «День» проводиться щорічно з 1999 року і є одним з наймасштабніших соціальних проектів видання», – пише львівський дослідник Я. Табінський [36, с. 121].

За всі роки існування фотовиставку побачили в кількох десятках міст України, а загальна кількість відібраних робіт за цей час понад три тисячі. Після урочистого відкриття фотоконкурсу в столиці, проект мандрує Україною. Під час експозиції найкращих фото «Дня», яка зазвичай триває близько місяця, кожен відвідувач має можливість проголосувати за найкращу, на його погляд, світлину, залишити відгук у книзі та отримати чималу естетичну наснагу від 150 робіт українських фотомайстрів. Саме найкращі світлини газети «День» щоразу підбивають підсумки року, створюють своєрідний візуальний портрет того, чим жила країна. Чимало уваги фотографіям приділено і в межах газетного видання редакції.

Фотографії подекуди займають немалу частину площі публікацій. До прикладу, третю частину шпальти фотоілюстрації займають у репортажі «Викопні» дерева» (№2–3, с. 32) Людмили Савчук, де йдеться про неординарний вид хвойних рослин, якому мільйони років (див. Додаток А.). Фото у вказаному вище прикладі є більш промовистим, ніж сам матеріал, адже розповідати про рослини, що потребують захисту, можна тільки при тому, якщо демонструвати самих представників флори. «Текст може посилати тему додатковими фактами, розповісти історію, висловити позицію, але фотографія має глибину й надзвичайно важливу суть, яку не передати словами» [36], – слушно зауважує Я. ТАБінський.

Такий високий відсоток ілюстративного матеріалу потенційно може відвернути увагу аудиторії від тексту та смислового навантаження публікації. Хоча з іншого боку для журналіста фотографія є, з одного боку, могутнім засобом документального відтворення реальної дійсності, а з іншого, – засобом образного вираження власного погляду на предмети та явища.

Було зауважено, що залежно від проблематики, поданий подібний ілюстративний матеріал. До прикладу, коли йдеться про питання екології, а саме збереження лісів, річок тощо, що на фото зображені люди або із певних мітингів, або особи, які власним прикладом допомагають природі. Наприклад, Олеся Шуткевич підготувала матеріал, інформаційним приводом до якого стала звістка, що у бюджетних та бізнесових установах Вінниці встановлять контейнери для роздільного збору сміття («Зелені офіси» (№4, с.5). Звісно, у публікації чимала увага приділена власне зображенню тих контейнерів, що незабаром з'являться і біля бюджетних установ. Це ж саме стосується і школярського збору коштів на підтримку муніципального притулку для тварин «Планета» (матеріал «Канікули — з користю» (№6, с.10)). На світлинах зображені життєрадісні школярі із тваринами, для яких вони збирали кошти.

Окремо варто розглянути фото, що вміщені у публікаціях про проблеми історії, свідомості та нації загалом. Привертає увагу матеріал «Війна пам'ятей» (№12–13, с. 1), що винесений на першу сторінку видання (див. Додаток Б). Натяком на приналежність до проблеми Росії свідчить матрешка, що вважається одним із символів цієї країни. Люди, котрі зазирають до матрешки, ніби хочуть побачити історію війни, вигідну саме для Росії.

Привертають увагу ілюстрації рубрики «Культура», які належать до повноколірних. Залежно від тематики публікації, на їх можуть зображатися окремі сцени із вистав, світлини із виставок творів мистецтва, репродукції картин тощо.

Важливою складовою світлини є у рубриці «Фотопанорама», де йдеться про 5 подій тижня, що минає. А фотографії, своєю чергою, наочно

демонструють ці події, часто надаючи заходам певного емоційного забарвлення, залежно від виразу обличчя героїв фотографій.

Часто специфіку фотоілюстрацій обумовлює обраний автором жанр журналістського твору. Так, у інтерв'ю найчастіше зображені особи, з якими відбулася бесіда. До прикладу, в інтерв'ю «Намагаюся роз'яснити, що птахи – це не іграшки» (№2–3, с. 24) зображено фото співрозмовниці волонтерки Вероніки Конькової із пташкою. Але крім цього, можна зауважити й ще кілька ілюстрацій рідкісних птахів, що живуть на території Дніпровської області (див. Додаток Г). Загалом, на наш погляд, світлини допомагають привернути увагу читачів. до проблеми захисту рідкісних птахів

Фото найбільш типовим засобом відображення дійсності слугує у репортажах. Наприклад, у публікації «Вишневий лускунчик» (№12–13, с. 32) вміщено 4 світлини із зображенням цього птаха у природньому середовищі (див. Додаток А). Фото підсилює сказане у тексті, дозволяє запам'ятати птаха та впізнати його у лісі чи садові.

«День» має співвідношення кольорових до чорно-білих фотографій 30 на 70, що на сьогодні є задовільним, садже сучасна аудиторія хоч і вимагає повністю кольорових ілюстрацій, проте собівартість друку змушує редакцію дещо економити.

Якість фотоілюстративних матеріалів напряму впливає на популярність видання для аудиторії, адже саме якісні та змістовні світлини звертають увагу споживачів інформації до соціальних, економічних, політичних проблем. Маємо змогу узагальнити, що більшість ілюстрацій непоганої якості.

Отже, фотографія є активним елементом комунікаційної сфери суспільства і відіграє велику роль у поданні журналістського матеріалу. Вона завжди привертає увагу потенційного читача скоріше, ніж сам текст. Це зумовлено тим, що фотожурналістика відрізняється від споріднених видів фотографії (таких як документальна фотографія, вулична фотографія тощо) наступними властивостями:

– часом – знімки мають значення у хронологічному контексті розвитку подій; – об'єктивністю – ситуація передбачає, що фотографії будуть відвертими і точно відтворюватимуть зафіксовані події;

– розповідністю – знімки у поєднанні з іншими елементами новин інформують і дають читачеві або глядачеві уявлення про суть подій. Фотографія у сучасних ЗМІ посідає почесне місце, знаходиться на одному рівні з текстом.

Отже, фотоілюстративні матеріали значно спрощують розуміння тексту і допомагають читачам наочно побачити суть описуваного явища. Тож можна говорити про те, що у деяких випадках візуальний складник має не меншу цінність, ніж текст. Більше того, словесну інформацію ми отримуємо з чужими думками, хоч і не відчутними, але переконаннями автора в тому чи іншому питанні. Фото має значно більшу об'єктивність.

ВИСНОВКИ

Якість сучасної преси в Україні доволі часто залишає бажати кращого, адже до якісних видань ставиться величезна кількість вимог щодо їх змісту, тематики, жанру публікацій тощо. «День» — це щоденна всеукраїнська газета суспільно-політичної тематики, що заснована 1996 року. Це видання орієнтовано переважно на українську інтелігенцію, тобто реципієнтів, які не можуть бути байдужими до власної історії, політики, економіки, культури тощо. На видання неодноразово звертали увагу дослідники українських друкованих ЗМІ, критики та громадськість.

Серед суспільно-політичних видань на українському медійному ринку конкурентами газети «День» є журнали «Український тиждень», «Фокус Кореспондент», «Країна»; серед газет насамперед «Дзеркало тижня». Кожне з цих видань по-особливому висвітлює повсякденне життя країни у тих чи інших жанрах, теж, на наш погляд, належачи до якісної української періодики.

Аналізована нами газета містить на шпальтах публікації різної тематики. Журналісти часто досліджують різноманітні соціальні проблеми, починаючи від питань медицини та освіти і завершуючи проблемами збереження довколишнього середовища. У січні часто можна було прочитати матеріали про ріст захворюваності на грип, закриття шкіл на карантин тощо, що, звісно, зумовлене погодніми умовами. На перший погляд, такі несуттєві теми, як збір коштів школярами на допомогу тваринам у притулкові або встановлення сміттєвих урн, редакція не оминає, а навпаки при кожній нагоді привертає увагу громадськості до необхідності захисту тварин та рослин, навколишнього середовища у місті та селі.

Публікації економічної та політичної проблематики стосуються як подій в Україні, так і за її межами. Журналісти намагаються оперативно повідомляти про події у цих сферах, а згодом осмислюють їх (якщо говорити про політику, то часто порівнюють із каденціями керування державою попередніх президентів), говорять про те, до чого може призвести новий закон або певна тенденція.

Культура та мистецтво разом із просвітницькою історичною тематикою у виданні посідають особливе місце. Працівники ЗМІ часто повідомляють про певну подію у формі анонсу (вистава, презентація книги, концерт світового співака), не просто розповідаючи про неї, а спонукаючи читачів відвідати подію, адже у них ще є для цього час. Часто можна зауважити, як до цієї справи приєднуються народні артисти, доктори мистецтв, надсилаючи свої матеріали до видання. Аби краще унаочнити перебіг певної виставки, вистави тощо, редакція вміщує повноколірні світлини.

Тему АТО журналісти розвивають насамперед приурочуючи публікації до певних дат. Що стосується спорту, то зауважено переважно інформаційні публікації про перемогу українських спортсменів у світових змаганнях.

Жанрове наповнення шпальт газети «День» напрочуд різноманітне. Журналісти торкаються різних проблем, актуальних тенденцій і так далі переважно в аналітичних та інформаційних жанрах. У той же час було зауважено, що кількість публіцистики дещо менша, ніж публікацій у двох попередніх групах.

Узагалі науковці зауважують чималу кількість ознак, за якими можлива диференціація жанрів у журналістиці. Зокрема, варто згадати про такі критерії, як призначення виступу, масштаб охоплення дійсності, спосіб відображення дійсності, особливості літературно-стилістичних засобів вираження задуму та чимало інших. У зв'язку із цим у науковому обігові налічується низка класифікацій жанрів на групи. У роботі ми послуговувалися диференціацією публікації на інформаційні, аналітичні та художньо-публіцистичні.

Найпростішим інформаційним жанром є замітка. Крім цього, виокремлюють звіт, репортаж, інтерв'ю тощо. Серед аналітичних жанрів виокремлюють такі: кореспонденція, стаття та її підвиди, коментар, рецензія, огляд, лист. До художньо-публіцистичних жанрів більшість дослідників зараховують: нарис, фейлетон, памфлет, пародію, сатиричний коментар, життєву історію, легенду, епіграф, епітафію, анекдот тощо.

Щодо жанрового наповнення, то часто на шпальтах щоденного видання можна відшукати такі жанри, як замітка (переважно розміщують на кількох перших сторінках), звіт, інтерв'ю, репортаж. Також часто журналісти висвітлюють думки у коментарях (особливо теми політики), рецензіях (найчастіше публікації про культуру та мистецтво). Щодо художньої публіцистики, то найчастіше можна зауважити нариси, життєві історії. Деякі публікації мають ознаки змішаних жанрів. Важливим, на наш погляд, є те, що із виданням співпрацюють люди, обізнані у своїй галузях, а відтак у них часто виникає бажання написати рецензію про важливу книгу або виставу талановитого театру або поділитися власними враженнями про ситуацію в Україні чи своєму регіоні.

Позитивним є той факт, що журналісти часто готують інформаційні та аналітичні публікації не тільки про проблеми сучасності, а й звертають увагу на просвітницьку місію журналістики, популяризують культуру та мистецтво, стають на захисті довкілля, флори і фауни, спонукають читачів думати над економічними та політичними процесами, що відбуваються в нашій країні чи закордоном.

Важливу роль у виданні відіграють ілюстрації, проте лише кілька шпальт у виданні повно колірні, насамперед це рубрики «Культура», «Суспільство» та перша й останні шпальти газети. У редакційному штаті працюють професійні фотографи, насамперед це Микола Тимченко, Руслан Канюк. Часто можна натрапити на фото із архіву «Дня». Звичайно, не обходиться і без світлини з особистих архівів співрозмовників та фотографій журналістів із різних міст України. Вдалося зауважити, що фото часто залежить від тематики публікації. Так, варто згадати, наприклад, матеріали із екологічної тематики, де доволі часто люди, зображені на світлинах, на власному прикладі демонструють, як варто доглядати за навколишнім середовищем, любити тварин і птахів тощо. Тема політики, як правило, вмщує ілюстративні фото політичних діячів найвищих рангів. Також у цьому контексті варто згадати про «Фотопанораму», де підбирають такі фото, аби відповідно до емоцій політиків, читачі мали змогу

здогадатися ставлення редакції до події. На наш погляд, це дещо спотворює якість видання та незаангажованість подання інформації.

Виявили і своєрідність подання фото залежно від жанру. Так, типовою світлиною для інтерв'ю є зображення співрозмовника, для звіту – подій, де побував журналіст. У то й же час репортажі характеризуються значною кількістю ілюстративного матеріалу, щоправда недоліком є те, що часто це не ті фото, що журналіст або фотограф здобув під час підготовки матеріалу, а доступні із вільних джерел.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Алексеев К. А., Ильченко С. Н. Спортивная журналистика: учебник для магистров. М. : Издательство Юрайт, 2014. 427 с. Серия : Магистр.
2. Березин В. Фотожурналистика : учебное пособие для студ. вузов, обуч. по спец. «Журналистика». М. : Изд-во РУДН, 2006. 160 с.
3. Бондаренко Ю. С. Українська газета «День» у контексті альтернативної преси Німеччини. *Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації*. 2016. № 1. С. 39-43
4. Бурківська, Л., Романушун Ю. Економічна тематика в українському регіональному медіа просторі. *Вісник Книжкової Палати*, 2014. Вип. 1, С. 1–3.
5. Ворон Н.И. Жанры фотожурналистики : учеб. пособие для вузов по спец. «Журналистика». М.: Факультет журналистики, 2012. 145 с.
6. Воронова М. Функції, принципи та форми політичної журналістики. *Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства*. 2013. Вип. 3. С. 300-307.
7. Гід журналіста / упоряд. А. Лазарева. К., 1998. 96 с.
8. Голубенко Т. А. Алгоритм діяльності соціального журналіста на українському телебаченні. *Молодий вчений*. 2016. № 4. С. 490-49
9. Горевалов С. Жанри фотожурналистики в умовах посилення тенденції візуалізації ЗМІ. *Наукові записки Інститут журналістики*. 2014. Том 56. С. 257–261
10. Гридчина В. Гендерна інтерпретація образів журналу «Країна». *Образ*. 2016. Вип. 2. С. 74-80
11. Денисенко К. В., Денисенко Ю. М., Романенко Н. Г. Дизайн повноколірних газетних видань. *Вісник Харківської державної академії дизайну і мистецтв . Мистецтвознавство. Архитектура*. 2008. № 11. С. 55-62. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/had_2008_11_8 (дата звернення 12.01.2020)
12. День : офіційний сайт суспільно-політичної газети. URL: <http://day.kyiv.ua/uk> (дата звернення 12.01.2020)

13. Дергач Д. В. Жанрово-стильові доміанти аналітичних текстів сучасних українських мас-медіа. Актуальні проблеми української лінгвістики: теорія і практика. 2016. Вип. 33. С. 76-87
14. Журналістський фах: газетно-журнальне виробництво : навчальний посібник / Т. О. Приступенко, Р. В. Радчик, М. К. Василенко та ін. ; за ред. В. В. Різуна. К. : Видавничо-поліграфічний центр "Київський університет", 2010. 287 с.
15. Здоровега В. Природа і специфіка образу в журналістиці. *Вісник Львівського ун-ту. Серія журналістика*. Вип. 26. С. 26.
16. Здоровега В. Теорія і методика журналістської творчості: підручник. 2-ге вид. Львів, 2004. 268 с.
17. Кореспондент : офіційний сайт видання. URL: <https://ua.korrespondent.net/> (дата звернення 2.01.2020)
18. **Кройчик Л. Е. Система журналистских жанров. Основы творческой деятельности журналиста. Под ред. С. Г. Корконосенко. СПб., 2000. 270 с.**
19. Крылова А. А. Особенности спортивной журналистики. *Научный альманах (серия Филология)*. 2016 · N 2-4(16) С. 246–248
20. Лазутина Г. В., Распопова С. С. Жанры журналистского творчества : учеб. пособ. для студентов вузов. М. : Аспект Пресс, 2012. 320 с.
21. Максимович М. Дослідження фотожурналістики. Теле- та радіожурналістика. 2012. Вип. 11. С. 40–45.
22. Мар'їна Л. Журналістика і культура : динаміка взаємодії : навч. посіб. / Л. П. Мар'їна. Львів : ПАІС, 2013. 164 с.
23. Михайлин І. Л. Основи журналістики. підручник. 5-те вид. перероб. та доп. К.: Центр учбової літератури, 2011. 496 с
24. Михайлюта О. Елементи розважальності в журналі «Український тиждень». *Стиль і текст*. 2013. Вип. 14. С. 153-158
25. Назар Р. М. До питання типології жанрів мовлення в дискурсі публіцистичних текстів. Науковий вісник Південноукраїнського державного

педагогічного університету ім. К. Д. Ушинського. Лінгвістичні науки. 2010. № 11. С. 105-114

26. Освещение экономических тем в средствах массовой информации (экономическая журналистика): учеб. пособие для вузов / под. ред. Н. Н. Добрецово́й. Бишкек: Принтхаус, 2009. 132 с.

27. Перевалов В.В. Деятельность журналиста в пространстве художественной культуры. Учебное пособие. М., МГУП, 2011. URL: http://samlib.ru/p/perewalow_w_w/cultjourn-4.shtml (дата звернення 15.02.2020)

28. Петренко Г. Зміна влади в «Фокусі». Детектор медіа. 2016. 19 грудня. URL: <https://detector.media/medialife/article/121565/2016-12-19-zmina-vladi-v-fokusi/> (дата звернення 15.02.2020)

29. Полякова А. Розвиток релігійної тематики в часописі «Український тиждень» (2007—2012 рр.). *Збірник праць Науково-дослідного інституту пресознавства*. 2012. Вип. 2. С. 281-289

30. Пономарів О. Д. Стилїстика сучасної української мови : підручник. 3-тє вид., перероб. і доповн. Тернопіль : Навчальна книга Богдан, 2000. 248 с

31. Присяжнюк О. Історія очима газети «День». *Журналістика*. 2016. Вип. 15. С. 225-226

32. Сащук Т. І. Аспекти реалізації актуальної соціальної проблематики в аналітичних публікаціях всеукраїнських суспільно-політичних видань «День» та «Дзеркало тижня». *Держава та регіони. Серія: Соціальні комунікації: науково-виробничий журнал*. № 3/4 (15/16) / Класичний приват. ун-т ; голов. ред. О. В. Богуславський. Запоріжжя : б. и., 2013. С. 118-122

33. Серажим К. С. Комунікаційні характеристики журналістського тексту. *Наукові записки Інституту журналістики. липень-вересень 2010*. Т.40 С. 132-137

34. Сидякина А. Работа над публикацией в культурно-просветительских СМИ. *Журналистики сферы досуга : учеб. пособие / под общ. ред. Л. Р. Дускаевой, Н. С. Цветовой*. СПб. : Высш. школа журн. и мас. коммуникаций, 2012. С. 164–167

35. Сич В. История одного журнала. *Кореспондент*. URL: <http://blogs.korrespondent.net/blog/journalists/3242848-ystoryia-odnoho-zhurnala> (дата звернення 18.02.2020)
36. Табінський Я. Візуальний концепт «автор-глядач» на прикладі фотовиставки газети «День». *Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика*. 2014. Вип. 39(1). С. 121-129
37. Табінський Я. Образ у сучасній фотожурналістиці: між мистецтвом і публіцистикою. *Теле- та радіожурналістика*. 2013. Вип. 12. С. 244-251
38. Тертычный А.А. Трансформация жанровой структуры современной периодической печати. *Вестник Моск. ун-та. Сер 10. Журналистика*. 2002. №2. С. 54-63
39. Фокус Електронний режим : офіційний сайт. URL: <https://focus.ua/> (дата звернення 18.02.2020)
40. Хоменко Т. Особливості інформаційного наповнення українського соціокультурного медіапростору. *Вісник Львівського університету. Серія Журналістика*. 2016. Випуск 41. С. 142–148

ДОДАТКИ

Додаток А.

Приклад світлин публікації екологічної тематики у газеті «День»

12 **Напівсвітні • Інфо**

«Викопні» дерева

ДОВОЛЯ
Людмила СТУЧУК
Фото з сайту WIKIPEDIA.ORG

Мільйони років тому біля нашого міста, на території сучасної України, жили величезні динозаври. Вони залишили після себе величезні кістки, яйця, сліди. Але найбільш цікавими є викопні дерева. Це дерева, які зазнали значної шкоди від комах-вредителів, а саме жуки-короеди. Вони прогризли в деревах ходи, які використовують як житло. Сьогодні ці дерева використовують як сувеніри та для декорування інтер'єру.

● ДВА ВИДИ ПЛАВУН ЗАХИСНИ ДО ЧЕРНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ

У світлі цього рішення понад 200 видів плавунів включено до Червоної книги України. Це означає, що ці види перебувають під загрозою зникнення. Найбільше загрозованими є плавуни-гоголі та плавуни-чорні. Їх чисельність постійно зменшується через втрату місць проживання та забруднення водойм. Для збереження цих видів необхідно вжити заходів з боку держави та громадян.

● КОРИСНІСТЬ ІДЕОКРАТИВНОЇ ПРИВРОДИ ДО ВИЩЕННЯ РОСІЙ

Господарям слід пам'ятати, що ідеокративна приврода може принести велику користь. Вона допомагає боротися з шкідливими комахами та зберігати здоров'я рослин. Крім того, це натуральний спосіб захисту, який не шкодить навколишньому середовищу.

● МІЛЬЙОНИ РОКІВ ТОМУ ПЛАВУН БУЛИ СУСІДАМИ ДИНОЗАВРІВ

Вчені вивчають викопні дерева, щоб зрозуміти, як рослини та тварини жили разом мільйони років тому. Це допомагає вивчати еволюцію та адаптацію організмів до змінюваного середовища.

● ВІСЬМАТИЙ ПЛАВУН ЗРОСТАЄ НА БЕЛОРУСЬКІЙ ПРОСТОРІ

Цей вид плавуна зустрічається в Україні та інших країнах Європи. Він має велику цінність для науки та колекціонерів. Його чисельність зменшується через втрату місць проживання.

● ІХ ВИКОРИСТОВУЮТЬ У МЕДИЦИНІ І МЕТАЛУРГІ

Викопні дерева використовують у різних галузях. У медицині їх використовують для лікування різних захворювань. У металургії вони використовують для виготовлення сталі та інших металевих сплавів.

● ВИКОНАННЯ ЗАДАЧ

Виконання завдань з екології та природознавства. Підготовка до уроків та екскурсій. Виконання лабораторних робіт та досліджень.

Головні редактори:
Людмила СТУЧУК
Телефон: 098 765 4321
Е-mail: stuchuk@day.com.ua

Редакція:
Телефон: 044 123 4567
Е-mail: redakcija@day.com.ua

Друк:
Телефон: 044 987 6543
Е-mail: druk@day.com.ua

12 **Напівсвітні • Інфо**

Вишневий лускунчик

ДОВОЛЯ
Людмила СТУЧУК
Фото з сайту WIKIPEDIA.ORG

Ця пташка зустрічається в Україні та інших країнах Європи. Вона має велику цінність для науки та колекціонерів. Її чисельність зменшується через втрату місць проживання та забруднення водойм.

● КОСТОГОРИЗІ НЕ ЗАХИСНИ ДО ЧЕРНОЇ КНИГИ УКРАЇНИ, АЛЕ ПОБИТИ ІХ НЕПРОСТО

Ці пташки зустрічаються в Україні та інших країнах Європи. Вони мають велику цінність для науки та колекціонерів. Їх чисельність зменшується через втрату місць проживання та забруднення водойм.

● ДВОКОЛОСНИК І СТОПОВИК ПРИБЛИДНО ІСНУЮТЬ

Ці пташки зустрічаються в Україні та інших країнах Європи. Вони мають велику цінність для науки та колекціонерів. Їх чисельність зменшується через втрату місць проживання та забруднення водойм.

● НАЙКРАЩІ ДЕЛІКАТИСИ — ВИЩЕНІ ОСТОГИ

Ці пташки зустрічаються в Україні та інших країнах Європи. Вони мають велику цінність для науки та колекціонерів. Їх чисельність зменшується через втрату місць проживання та забруднення водойм.

● КОСТОГОРИЗИ СПІВАЮТЬ КОЛИ ЗАХОКАНИ

Ці пташки зустрічаються в Україні та інших країнах Європи. Вони мають велику цінність для науки та колекціонерів. Їх чисельність зменшується через втрату місць проживання та забруднення водойм.

● ВИКОНАННЯ ЗАДАЧ

Виконання завдань з екології та природознавства. Підготовка до уроків та екскурсій. Виконання лабораторних робіт та досліджень.

Головні редактори:
Людмила СТУЧУК
Телефон: 098 765 4321
Е-mail: stuchuk@day.com.ua

Редакція:
Телефон: 044 123 4567
Е-mail: redakcija@day.com.ua

Друк:
Телефон: 044 987 6543
Е-mail: druk@day.com.ua

Додаток Б.

Приклад ілюстрації матеріалів політичної тематики у газеті «День»

Додаток В.

Світлини рубрики «Фотопанорама» у газеті «День»

8 січня 2020 року. Кіанг, Австралія. Мисливці кіангів ловили, як завжди, в Австралійській мисливській зоні. Мисливці зловили 2 кіанга. Сьогодні кіангів ловили тільки в мисливській зоні. На даній зоні ловили 40 кіангів за останні 10 років. На фото: мисливці зловили кіанга. Фото: Тонка підтримує роботу на місці зручності кіангів. Фото: Радина свого дня.

2019 року. Лондон. Прем'єр-міністр Великої Британії Тереза Мей та її колега, міністр закордонних справ Борис Джонсон, що до кінця цього року буде на принципі мінімізації провінційних витрат, відносин між Єврозоною, Швецією та Великобританією, зокрема про всі аспекти майбутніх відносин між Єврозоною, Швецією та Великобританією, додали, що обидві сторони повинні виконати провінційні зобов'язання. Якщо до кінця 2020 року не буде узгоджено жодної торговельної угоди (з продовженням тривати). Велика Британія зберігає з великою розвагою у своїй економіці, оскільки вона залишається незалежною від Єврозони.

8 січня 2020 року. Вашингтон. У зверненні до нації з приводу ракетного обстрілу Іраном двох військових баз в Ірані, на яких перебували військові США та інших країн антитерористичної коаліції, президент США Дональд Трамп заявив, що США посилають санкції проти Ірану, які дістануться домі, Ірану країна не зможеться зберегти свою поводінку. Трамп наголосив, що Іран вже впровадив США, зраніше на зброю Ірану зброю.

5 ПОДІЙ ТИЖНЯ, ЯКІМ ПІДГОТОВУЮТЬСЯ

8 січня 2020 року. Лозанна. Фавеллоноска зимових молодіжних Олімпійських ігор в Лозанні Крістел Бузен передала факел Аурелі Лохер у штаб-квартирі Міжнародного Олімпійського комітету в Лозанні. Зимові молодіжні Олімпійські ігри триватимуть з 9 до 22 січня.

8 січня 2020 року. Ватикан. На черговій аудієнції у Ватикані Папа Римський Франциск продемонстрував своїми жестами щирість: «Ти кривий! А я тебе поцілую, якщо ти будеш спокійним. Не кривий!» Марія піддалась. І лише тоді поцілував його. Цього разу він узяв за руку Папу, як і завжди, коли він виходив з аудієнції. Папа Римський викликав дивовижно, коли відкрив по руці жінку, коли він вийшов з аудієнції від неї, коли він встав дівці і поклонився на площі Святого Петра.

Поправки Мінюст СРСР, зображення: Фото: Радина

Додаток Г.

Приклад світлини жанру інтерв'ю у газеті «День»

Світлість

Як волонтер із Дніпра, Вероніка Конькова допомагає пернатим

«Намагаюся роз'яснити, що птахи — це не іграшки»

ІНТЕРВ'Ю

Тетяна СІДЕНКО: Фотомодель Вероніка КОНЬКОВА

Сьогодні спробуємо дізнатися більше про життя волонтерів, які допомагають пернатим. Дізнаємося, чому птахи — це не іграшки, а живі істоти, які потребують уваги та турботи.

Вероніко, як ти почала займатися рятівництвом птахів? Як довго ти працюєш волонтером? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

«КОДИ ДЕДАЛІ ЧАСТІШЕ НЕ ПРОСІДІТЬ ПОВІЗ ТРАВМОВАНИХ ПТАХІВ»

— А чи вважаєш ти, що птахи — це іграшки? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Так, спробуємо трохи більше розповісти про життя волонтерів, які допомагають пернатим. Дізнаємося, чому птахи — це не іграшки, а живі істоти, які потребують уваги та турботи.

«КОДИ ДОШКОЛІ З СВОИМ ПОДСОННИКОМ»

— Дізнаємося, чому птахи — це не іграшки, а живі істоти, які потребують уваги та турботи. Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Як волонтерка, ти часто зустрічаєшся з птахами? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Коли ти зустрічаєш птахів, як ти відчуваєш? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Як волонтерка, ти часто зустрічаєшся з птахами? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Як волонтерка, ти часто зустрічаєшся з птахами? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Як волонтерка, ти часто зустрічаєшся з птахами? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Як волонтерка, ти часто зустрічаєшся з птахами? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Як волонтерка, ти часто зустрічаєшся з птахами? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?

— Як волонтерка, ти часто зустрічаєшся з птахами? Як ти вважаєш, чи є в Україні достатньо волонтерів, які займаються рятівництвом птахів?